

СЛУЖБ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕД

1830

Službeni vesnik SR
Makedonija

91001 Skopje

МАКЕДОНИЈА

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издание на српскохрватски односно хрватскохрватски, словенечки, македонски, албански и унгарски јазик. – Огласи според тарифата – Жиро сметка кај Службата на општественото кингводство 60802-603-21943

Петок, 12 септември 1986

БЕЛГРАД

БРОЈ 51

ГОД. XLII

Цена на овој број е 440 динари. – Аконтацијата на претплата за 1986 година изнесува 5.100 динари. – Рок за рекламации 15 дена. – Редакција: Улица Јована Ристика бр. 1. Пошт. факс 226. – Телефони: Централна 650-155; Уредништво 651-885; Служба за претплата 651-732; Телекс 11756

732.

6480

Врз основа на член 217 ст. 2 и 3 од Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 23/78, 21/82 и 18/85), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ФОРМИРАЊЕ НА СТРУЧНИ СОВЕТИ ВО СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ НА УПРАВАТА

1. Во сојузните органи на управата можат да се формираат стручни совети за разгледување на прашања од делокругот на тие органи.

2. Стручните совети, на барање од Сојузниот извршен совет, сојузните органи на управата или по сопствена иницијатива, разгледуваат позначајни прашања од делокругот на тие органи кои се однесуваат на предлагање и утврдување на политиката и преземање на мерки.

Во разгледување на прашањата од став 1 на оваа точка, стручните совети даваат мислења, предлози и иницијативи, а особено во фазата на подготвување на нацрти и предлози на закони, други прописи и општи акти, како и во фазата на следње на ефектите за примена на тие прописи.

3. Кога станува збор за посложени прашања кои спаѓаат во делокругот на повеќе стручни совети односно сојузни органи на управата, стручните совети соработуваат меѓусебно.

Претседателот на стручниот совет, во договор со функционерите што раководат со сојузните органи на управата, обезбедува соработка и размена на мислења на сите заинтересирани субјекти за прашањата од делокругот на стручниот совет.

4. Функционерите што раководат со сојузните органи на управата се должни да разгледуваат мислења, предлози и иницијативи од стручните совети и за нив да заземаат став.

Ако функционерите што раководат со сојузните органи на управата не ќе ги прифатат мислењата, предлозите и иницијативите од стручните совети, за причините поради кои не ги прифатиле ќе ги известат стручните совети и Сојузниот извршен совет.

5. Сојузниот извршен совет формира стручни совети од точка 1 на оваа одлука и именува претседател и членови на стручните совети на предлог од функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата во кој се формира стручниот совет.

Предлог на решенијата за именување на стручни совети поднесува функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата во кој се формира стручниот совет.

Претседателот и членовите на стручните совети се именуват од редовите на истакнати научни и стручни работници од здружениот труд и од други дејности.

6. Претседателот на стручниот совет може, кога ќе оцени дека е тоа потребно, во договор со функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата, да повикува и други истакнати научни и стручни работници од здружениот труд и од други дејности да учествуваат во работата на стручниот совет.

За проучување на посложени прашања и за подготвување на предлози, стручните совети можат, во договор со функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата, да формира комисији или работни групи.

7. Претседателот на стручниот совет свикува седници на стручниот совет, предлага дневен ред, претседава на сед-

ниците и се грижи за ефикасноста и рационалноста на работата на стручниот совет.

Со поканата за седницата се доставуваат дневниот ред и потребните материјали за разгледување.

8. Вршењето на стручни и административни работи за потребите на стручните совети го обезбедуваат сојузните органи на управата во чиј делокруг спаѓаат работите за кои е формиран стручниот совет.

9. На претседателот и на членовите на стручниот совет и на други научни и стручни работници што учествуваат во работата на стручните совети, им припаѓа надомест за патните трошоци и надомест за учествување во работата на стручните совети. Височината и начинот за остварување на надоместот ќе се уредат со посебен пропис на Сојузниот извршен совет.

Средства за работа на стручните совети се обезбедуваат од средствата за работа на сојузниот орган на управата во кој се формира стручниот совет (средства за посебни намени) што се обезбедуваат во буџетот на федерацијата.

10. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на ојавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Е.п. бр. 369

31 јули 1986 година

Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседагел,
Милош Милосавлевиќ, с. р.

733.

Врз основа на член 23 од Законот за системот на општествената контрола на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 64/84 и 43/86), во соработка со надлежните републички и покраински органи, Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНА НА ОДЛУКАТА ЗА НАЧИНОТ НА ФОРМИРАЊЕ НА ЦЕНИТЕ ЗА ПРОИЗВОДИТЕ ВО ПРОМЕТОТ НА ГОЛЕМО, ОДНОСНО НА МАЛО

1. Во Одлуката на начинот на формирање на цените на производите во прометот на големо односно на мало („Службен лист на СФРЈ“, бр. 18/86 и 27/86), во точка 2 став 1, во табелата, во група 01306, подгрупа 013060 Производство на шеќер; освен шеќер во прав, ванилин шеќер и шеќер во коцки и кристал, во пакувања помали од 30 g (угостителски пакувања) во колона 5 бројот: „3,50“ се заменува со бројот: „2,40“, а во колона 6 бројот: „11,00“ се заменува со бројот: „7,50“; во група 01308, подгрупа 013080 Производство на растителни масла и масти: сурово масло, рафинирано масло за јадење (од соја, сончоглед и маслодајна репка) во колона 5 бројот: „3,00“ се заменува со бројот: „2,10“, а во колона 6 бројот: „9,00“ се заменува со бројот: „6,20“.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист СФРЈ“, а ќе се применува од 15 септември 1986 година.

Е. п. бр. 386

12 септември 1986 година

Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Јанез Земљарич, с. р.

734.

Врз основа на член 78 од Законот за прекршоците со кои се повредуваат сојузните прописи („Службен лист на СФРЈ”, бр. 4/77, 20/82 и 14/85), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНА НА ОДЛУКАТА ЗА НАДОМЕСТ НА ТРОШОЦИТЕ И НАДОМЕСТ ЗА ЗАГУБЕНА ЗАРАБОТКА НА ПОВРЕМЕНИТЕ ЧЛЕНОВИ НА СОЈУЗНИОТ СОВЕТ ЗА ПРЕКРШОЦИ

1. Во Одлуката за надомест на трошоците и надомест за загубена заработка на повремени членови на Сојузниот совет за прекршоци („Службен лист на СФРЈ”, бр. 52/79 и 65/82) во точка 2 бројот: „200” се заменува со бројот: „800”.

2. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Е.п. бр. 379
22 август 1986 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Јанез Земљарич, с. р.

735.

Врз основа на член 23 од Законот за системот на општествената контрола на цените („Службен лист на СФРЈ”, бр. 64/84 и 43/86), во соработка со надлежните републички и покраински органи, Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА НАЧИНОТ НА ФОРМИРАЊЕ НА ЦЕНИТЕ ЗА РАСТИТЕЛНО МАСЛО ЗА ЈАДЕЊЕ

1. Организациите на здружен труд што се занимаваат со производство на сурово растително масло за јадење можат цените на тоа масло произведено од сончоглед, соја и маслодајна репка да ги формираат врз база на пропишаните заштитни цени на сончогледот, сојата и маслодајната репка, зголемени за фактичките трошоци на откупот и доставувањето на маслодајните култури до тие организации.

При формирањето на цените на маслото од став 1 на оваа точка се применува вообичаениот норматив на искористување.

2. Цените на маслото од точка 1 на оваа одлука се намалуваат за вредноста на маслената сачма, маслената погача и лушпите, сразмерно со учеството, пресметана по цените што според прописите постоеја до денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

3. Цените на маслото од точ. 1 и 2 на оваа одлука се зголемуваат за:

1) трошоците за преработка на сончогледот, сојата и маслодајната репка кои, согласно со прописите, се засметуваа до денот на влегувањето во сила на оваа одлука, зголемени до 10%;

2) фактичките трошоци на амбалажата што постоеја на денот на влегувањето во сила на оваа одлука;

3) другите трошоци (амортизација, обврски од доходот, бруто лични доходи и заедничка потрошувачка) кои, согласно со прописите, се засметуваат на денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

4. Цените на суровото растително масло за јадење, формирани во согласност со одредбите од точ. 1 до 3 на оваа одлука, важат при постојните услови на продажбата франко растоварна станица на купувачот.

5. Цените на рафинираното растително масло за јадење се формираат врз основа на цените на суровото растително масло за јадење формирани во согласност со точ. 1

до 4 на оваа одлука, со примена на вообичаениот норматив на искористување.

Цената на маслото од став 2 на оваа точка се намалува за вредноста на масните киселини, сразмерно со нивното учество, пресметана по цените што според прописите постоеја до денот на влегувањето во сила на оваа одлука. Така намалената цена може да се зголеми за:

1) трошоците за рафинирање на маслото кои, во согласност со прописите, се засметуваа до денот на влегувањето во сила на оваа одлука, зголемени за 10%;

2) фактичките трошоци на амбалажата што постоеја на денот на влегувањето во сила на оваа одлука;

3) другите трошоци (амортизација, обврски од доходот, бруто лични доходи и заедничка потрошувачка), кои согласно со прописите, се засметуваа на денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

6. Цените на рафинираното растително масло за јадење, формирани во согласност со одредбите на точка 5 од оваа одлука, важат при постојните услови на продажбата франко растоварна станица на купувачот.

7. Производителските цени на суровото и рафинираното растително масло за јадење, формирани во согласност со одредбите на оваа одлука, можат да се зголемат најмногу до 54% во однос на цените што според прописите постоеја на денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Одредбата на став 1 од оваа точка се однесува и на цените на сите споредни производи во производството на растително масло за јадење (маслена сачма, маслена погача и лушпи).

8. Цените на растителното масло за јадење од увоз се формираат според прописот со кој се уредува начинот на формирање на цените на производите од увоз.

9. Цените на мешаните масла за јадење се формираат сразмерно со учеството на одделни видови масла за јадење во тие мешаници, а според цените на тие масла формирани во согласност со одредбите на оваа одлука.

10. Организациите на здружен труд што се занимаваат со промет на масло за јадење, како и работните луѓе што самостојно вршат дејност со личен труд, со средства на трудот во сопственост на граѓани (во натамошниот текст: иматели на дуќани) можат постојните цени на растителното масло за јадење затечено на залихи да ги зголемат за:

	Масло од соја и маслодајна репка	Масло од сончоглед
1) сурово масло за јадење	144,85 дин/kg	170,98 дин/kg
2) рафинирано масло за јадење:		
– во буриња најмалку од 50 kg (ринфуза)	172,77 дин/kg	203,93 дин/kg
– во лименки и пластична амбалажа од 3 до 25 литри	160,55 дин/l	189,51 дин/l
– во стаклени шишиња од 1 литар	174,52 дин/l	205,99 дин/l
– во пластични шишиња од 1 литар	178,01 дин/l	210,11 дин/l
– во пластични шишиња од 3/4 литар	136,12 дин/l	160,68 дин/l

Организациите на здружен труд што се занимаваат со промет на масло за јадење можат цените на маслото за јадење во прометот на големо односно на мало, за масло за јадење што е затечено на залихи да ги зголемат така што на набавната цена да ги засметуваат износите од став 1 на оваа точка.

11. Организациите на здружен труд што се занимаваат со промет на масло за јадење и имателите на дуќани ќе ги полишат сите количини на растително масло за јадење од сончоглед, соја и маслодајна репка, како и мешаните масла од тие сировини затечени на залихи на 14 септември 1986 година и сите количини на тие масла што до тој ден им се фактурирани на организациите и на имателите на дуќани (стоки на пат).

Организациите на здружен труд и имателите на дуќани од став 1 на оваа точка ќе ја пресметаат и ќе ја евидентираат во своето книговодство или во друга евиденција, во согласност со прописите, разликата во цената за сите попишани количини и таа разлика може да се користи во согласност со прописите на републиките и автономните покраини.

12. Со денот на почетокот на применувањето на оваа одлука престанува да важи Одлуката за начинот на формирање на цените за растително масло за јадење („Службен лист на СФРЈ”, бр. 34/86 и 42/86).

13. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”, а ќе се применува од 15 септември 1986 година.

Е. п. бр. 387
12 септември 1986 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Јанез Земљарич, с. р.

736.

Врз основа на член 23 од Законот за системот на општествената контрола на цените („Службен лист на СФРЈ”, бр. 64/84 и 43/86), во соработка со надлежните републички и покраински органи, Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА НАЧИНОТ НА ФОРМИРАЊЕ НА ЦЕНИТЕ НА ШЕЌЕРОТ

1. Организациите на здружен труд што се занимаваат со производство на шеќер можат цените на шеќерот да ги формираат врз база на пропишаната заштитна цена за шеќерна репка, зголемена за фактичките трошоци на откупот и доставувањето на шеќерната репка до тие организации.

При формирањето на цените на шеќерот од став 1 на оваа точка се применува вообичаениот норматив на искористување.

2. Цената на шеќерот од точка 1 на оваа одлука се намалува за вредноста на меласата и резанките на шеќерната репка сразмерно со нивното учество во цената на шеќерот, пресметана по цените што според прописите постоеја до денот на влегувањето во сила на оваа одлука и се зголеμουва за:

1) трошоците за преработка на шеќерната репка што, согласно со прописите, се засметуваат до денот на влегувањето во сила на оваа одлука, зголемени до 10%;

2) фактичките трошоци на амбалажата што постоеја на денот на влегувањето во сила на оваа одлука;

3) другите трошоци (амортизација, обврски од доходот, бруто лични доходи и заедничка потрошувачка), до износите кои, согласно со прописите, се засметуваат на денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

3. Цените на шеќерот од точ. 1 и 2 на оваа одлука се однесуваат на цените на шеќерот во кристал, во пакување од 50 килограми. Цените на другите видови шеќер се формираат врз основа на следните односи на цените:

	Дин./kg
1) шеќер во кристал, пакување од 50 kg	100
2) шеќер во кристал, пакуван на индустриски начин, од 1 kg и 2 kg	105
3) шеќер во коцки, пакуван во тврда амбалажа, нето 1 kg	132
4) шеќер во коцки, во друго пакување, нето 1 kg	124

4. Цените на шеќерот од точ. 1 до 3 на оваа одлука важат како продажни цени на производителот, франко натоварено во вагон, брод или шлеп на најблиската натоварна станица на производителот или франко натоварено во фабрика, вклучувајќи ги и трошоци за пакување и амбалажа.

5. Производителските цени на шеќерот формирани во согласност со одредбите од оваа одлука можат да се зголемат најмногу до 54% во однос на цените што според прописите постоеја на денот на влегувањето во сила на оваа одлука.

Одредбата на став 1 од оваа точка се однесува и на цените на сите споредни производи во производството на шеќер (меласа и резанки на шеќерна репка).

6. Цените на шеќерот од увоз се формираат според прописот со кој се уредува начинот на формирање на цените на производите од увоз.

7. За шеќер во прав, ванилин-шеќер и шеќер во коцки и кристал, во пакување помало од 30 g (угостителско пакување), организациите на здружен труд ги формираат своите цени според условите на пазарот.

8. Цените на шеќерот во прометот на големо односно на мало се формираат според прописите за формирање на цените на производите во прометот на големо односно на мало.

9. Организациите на здружен труд што се занимаваат со промет на шеќер, како и работните луѓе кои самостојно вршат дејност со личен труд, со средства на трудот во сопственост на граѓани (во натамошниот текст: иматели на дуќани) можат постојните цени на шеќерот затечен на залихи да ги зголемат за:

Дин./kg

1) шеќер во кристал, пакување од 50 kg	88
2) шеќер во кристал, пакување на индустриски начин од 1 kg и 2 kg	93
3) шеќер во коцки:	
– пакување во тврда амбалажа нето 1 kg	116
– во друго пакување, нето 1 kg	109

Организациите на здружен труд што се занимаваат со промет на шеќер и имателите на дуќани можат цените на шеќерот во прометот на големо односно на мало, за шеќерот што е затечен на залихи, да ги зголемат така што на набавната цена ги засметуваат износите од став 1 на оваа точка.

10. Организациите на здружен труд што се занимаваат со промет на шеќер и имателите на дуќани ќе ги попишат сите количини на шеќер затечени на залихи на 14 септември 1986 година и сите количини на шеќер кои до тој ден им се фактурирани на организациите и на имателите на дуќани (стоки на пат).

Организациите на здружен труд и имателите на дуќани од став 1 на оваа точка ќе ја пресметаат и ќе ја евидентираат во своето книговодство или во друга евиденција, во согласност со прописите, разликата во цената за сите попишани количини и таа разлика може да се користи во согласност со прописите на републиките и автономните покраини.

11. Со денот на почетокот на применувањето на оваа одлука престанува да важи Одлуката за начинот на формирањето на цените на шеќерот („Службен лист на СФРЈ”, бр. 34/86 и 42/86).

12. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”, а ќе се применува од 15 септември 1986 година.

Е. п. бр. 388
12 септември 1986 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
Јанез Земљарич, с. р.

737.

Врз основа на член 3 став 4 од Законот за измени и дополненија на Законот за боречкиот додаток („Службен лист на СФРЈ”, бр. 75/85), претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и воените инвалиди издава

НАРЕДБА

ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ВИСОЧИНАТА НА ОСНОВАТА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА БОРЕЧКИОТ ДОДАТОК ВО 1986 ГОДИНА

1. Височината на основата за определување на боречкиот додаток, утврдена во точка 1 од Наредбата за утврдување на основата за определување на боречкиот додаток („Службен лист на СФРЈ”, бр. 11/86), се зголемува за 70% од процентот на порастот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија во првото полугодие 1986 година во однос на 1985 година и се утврдува во износ од 63.798 динари, од 1 јануари 1986 година.

2. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 866/86
5 септември 1986 година
Белград

Претседател
на Сојузниот комитет за
прашања на борците и
воените инвалиди,
Илија Вакиќ, с. р.

738.

Врз основа на член 4 став 4 од Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941” („Службен лист на СФРЈ”, бр. 75/85) и член 4 став 4 од Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 75/85), претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и воените инвалиди издава

НАРЕДБА

ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ВИСОЧИНАТА НА ОСНОВАТА ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ПОСТОЈАНОТО МЕСЕЧНО ПАРИЧНО ПРИМАЊЕ ВО 1986 ГОДИНА

1. Височината на основата за определување на постојаното месечно парично примање според Законот за основните права на носителите на „Партизанска споменица 1941” и Законот за основните права на борците од Шпанската националноослободителна и револуционерна војна од 1936 до 1939 година, утврдена во точка 1 од Наредбата за утврдување на височината на основата за определување на постојаното месечно парично примање во 1986 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 11/86), се зголемува за 70% од процентот на порастот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија во првото полугодие 1986 година во однос на 1985 година и се утврдува во износ од 63.798 динари, од 1 јануари 1986 година.

2. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 867/86
5 септември 1986 година
Белград

Претседател
на Сојузниот комитет за
прашања на борците и
воените инвалиди,
Илија Вакиќ, с. р.

739.

Врз основа на член 6 став 4 од Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој, утврдена во точка 1 на Наредбата за утврдување на височината на постојаното месечно парично примање во 1986 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 75/85), претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и воените инвалиди издава

НАРЕДБА

ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ВИСОЧИНАТА НА ПОСТОЈАНОТО МЕСЕЧНО ПАРИЧНО ПРИМАЊЕ ВО 1986 ГОДИНА

1. Височината на постојано месечно парично примање според Законот за основните права на лицата одликувани со Орден на народен херој, утврдена во точка 1 на Наредбата за утврдување на височината на постојаното месечно парично примање во 1986 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 11/86), се зголемува за 70% од процентот на порастот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија во првото полугодие 1986 година во однос на 1985 година и се утврдува во износ од 63.798 динари, од 1 јануари 1986 година.

2. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 868/86
5 септември 1986 година
Белград

Претседател
на Сојузниот комитет за
прашања на борците и
воените инвалиди,
Илија Вакиќ, с. р.

740.

Врз основа на член 54 став 4 од Законот за измени и дополненија на Законот за основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци („Службен лист на СФРЈ”, бр. 75/85), претседателот на Сојузниот комитет за прашања на борците и воените инвалиди издава

НАРЕДБА

ЗА УТВРДУВАЊЕ НА МЕСЕЧНИТЕ ПАРИЧНИ ИЗНОСИ НА ЛИЧНАТА И СЕМЕЈНАТА ИНВАЛИДНИНА, ДОДАТОКОТ ЗА НЕГА И ПОМОШ ОД СТРАНА НА ДРУГО ЛИЦЕ И НА ОРТОПЕДСКИОТ ДОДАТОК ВО 1986 ГОДИНА

1. Паричните износи на личната и семејната инвалидина, додатокот за неџа и помош од страна на друго лице и на ортопедскиот додаток, утврдени во точка 1 од Наредбата за утврдување на месечните парични износи на личната и семејната инвалидина, додатокот за неџа и помош од страна на друго лице и на ортопедскиот додаток во 1986 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 11/86), се зголемуваат за 70% од процентот на порастот на просечниот месечен личен доход во Социјалистичка Федеративна Република Југославија во првото полугодие 1986 година во однос на 1985 година и се утврдуваат во месечни износи:

Група:	Динари:
I	91.179
II	66.075
III	49.994
IV	36.919
V	26.288
VI	16.291
VII	11.019
VIII	5.321
IX	3.967
X	2.684

2) семејна инвалиднина:	Динари:
– за еден корисник на семејна инвалиднина (член 36 став 2) од Законот за основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци)	5.936
– за еден корисник на семејна инвалиднина што тоа право го остварува како член на семејството на паднат борец (член 36 став 3 од Законот за основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци)	11.871
– зголемена семејна инвалиднина (член 39 од Законот за основните права на воените инвалиди и на семејствата на паднатите борци)	31.657
3) додаток за нега и помош од страна на друго лице:	Динари:
– за прв степен	78.165
– за втор степен	60.132
– за трет степен	42.100
4) ортопедски додаток:	Динари:
– за прв степен	26.382
– за втор степен	20.129
– за трет степен	12.970
– за четврт степен	6.273
2. Износите утврдени во точка 1 од оваа наредба припаѓаат од 1 јануари 1986 година.	
3. Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.	

Бр. 869
5 септември 1986 година
Белград

Претседател
на Сојузниот комитет за
прашања на борците и
воените инвалиди,
Илија Вукиќ, с. р.

741.

Врз основа на член 52 точ. 1 и 2 од Законот за заштита на животните од заразни болести што ја загрозуваат целата земја („Службен лист на СФРЈ“, бр. 43/86), претседателот на Сојузниот комитет за земјоделство издава

НАРЕДБА

ЗА СТАВАЊЕ НА ГРАНИЦАТА НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА СПРЕМА РЕПУБЛИКА ИТАЛИЈА ПОД ПОСТОЈАНЕН ВЕТЕРИНАРСКИ НАДЗОР И СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОДДЕЛНИ МЕРКИ ВО ГРАНИЧНИТЕ ОПШТИНИ ЗА РАДИ СПРЕЧУВАЊЕ НА ВНЕСУВАЊЕ И ШИРЕЊЕ НА ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ ЛИГАВКА И ШАП

1. Заради спречување на внесување и ширење во Социјалистичка Федеративна Република Југославија на заразни болести лигавка и шап:

1) се забранува увозот од Република Италија на чапункари (говеда, свињи, овци и кози), како и на производи, сировини и отпадоци по потекло од чапункари и провоз преку територијата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија;

2) се забранува внесувањето во Социјалистичка Федеративна Република Југославија од Република Италија на производи и сировини по потекло од чапункари, освен термички обработени конзерви;

3) се наредува заштитно цељење против лигавка и шап со вакцина ОАЦ на сите говеда, овци и кози во граничните општини спрема Република Италија, и тоа: Копар, Сежана, Нова Горица, Толмин и Јесенице;

4) на граничните премини спрема Република Италија се наредува дезинфекција на сите превозни средства користени за превоз на животни, производи, сировини и отпадоци од животинско потекло, што се враќаат празни од Република Италија во Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

2. Со денот на влегувањето во сила на оваа наредба престанува да важи Наредбата за забрана на увозот во Социјалистичка Федеративна Република Југославија и провозот преку територијата на Социјалистичка Федеративна

Република Југославија на живи чапункари (говеда, овци, кози и свињи) и производи и сировини по потекло од тие животни од Република Италија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 59/85, 67/85, 5/86, 13/86, 45/86 и 49/86).

3. Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 6384/1
8 септември 1986 година
Белград

Заменик – претседател
на Сојузниот комитет за
земјоделство,
м-р Томе Кузмановски, с. р.

742.

Врз основа на член 52 точка 2 од Законот за заштита на животните од заразни болести што ја загрозуваат целата земја („Службен лист на СФРЈ“, бр. 43/86), претседателот на Сојузниот комитет за земјоделство издава

НАРЕДБА

ЗА ДОПОЛНЕНИЕ НА НАРЕДБАТА ЗА ЗАБРАНА НА УВОЗ ВО СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА И НА ПРОВОЗ ПРЕКУ ТЕРИТОРИЈАТА НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА НА ЖИВИ ЧАПУНКАРИ (ГОВЕДА, ОВЦИ, КОЗИ И СВИЊИ) И НА ПРОИЗВОДИ И СУРОВИНИ ПО ПОТЕКЛО ОД ТИЕ ЖИВОТНИ ОД РЕПУБЛИКА ИТАЛИЈА

1. Во Наредбата за забрана на увоз во Социјалистичка Федеративна Република Југославија и на провоз преку територијата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на живи чапункари (говеда, овци, кози и свињи) и на производи и сировини по потекло од тие животни од Република Италија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 59/85, 67/85, 5/86, 13/86, 45/86 и 49/86) во точка 1 по зборот: „Виченца“ се става записка и се додаваат зборовите: „Удине, Беневенто и Кремона“.

2. Оваа наредба влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 910/5
2 септември 1986 година
Белград

Заменик – претседател на
Сојузниот комитет за
земјоделство,
м-р Томе Кузмановски, с. р.

743.

Врз основа на член 33 став 1 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/84), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА МЕТРОЛОШКИТЕ УСЛОВИ ЗА ВОДОМЕРИ

1. Општи одредби

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат метролошките услови што мораат да ги исполнуваат водомерите за ладна, топла и врела вода.

Метролошките услови од став 1 на овој правилник се означуваат скратено со ознаката MUS.Z-14/1.

Водомерите од став 1 на овој член ја мерат вкупната зафатнина на водата што протекла низ водомерот, регистрирајќи ја на својот показан уред (во натамошниот текст: бројач) во зафатнински мерни единици.

Водомерите од став 1 на овој член се употребуваат надвор од технолошкиот процес на работа.

Член 2

Зависно од принципите на работата се разликуваат следните водомери:

- 1) водомери со пропелер;
- 2) водомери со турбина (обична или Woltmanова турбина) и хидрантски водомери;
- 3) водомери со клипови;
- 4) водомери со прстенест клип;
- 5) водомери со диск;
- 6) други водомери.

Член 3

Принципот на работа на водомерите со пропелер (пропелерот може да биде во вертикална или хоризонтална положба) се заснова врз вртење на пропелерот под влијание на протокот на водата. Вртењето на пропелерот се пренесува преку преносниот механизам на бројачот со посредство на механичка врска или на магнетна спојница, така што бројот на вртењето на пропелерот е пропорционален на зафатнината на водата што протекла низ водомерот, која се регистрира како вкупна зафатнина на бројачот на водомерот.

Водата може да наидува на пропелерот во еден млаз (едномлазен водомер) или повеќе млазови (повеќемлазен водомер).

Член 4

Принципот на работа на водомерот со турбина (обична или Woltmanова турбина во вертикална или хоризонтална положба) се заснова врз вртењето на турбината под влијание на протокот на водата. Вртењето на турбината се пренесува посредно на бројачот, така што бројот на вртењата на турбината е пропорционален на зафатнината на водата што протекла низ водомерот која се регистрира како вкупна зафатнина на бројачот на водомерот.

Специфичноста на принципот на работа на хидрантскиот водомер со турбина се состои во специфичната конструкција на куќиштето на водомерот, со што се постига хоризонтален правец на излезот на водата од водомерот, вертикален на правецот на влезот на водата во водомерот.

Член 5

Принципот на работа на водомерот со клипови се заснова врз праволиниско движење на два или повеќе исти клипови, поврзани со коленесто вратило, под влијание на разликата на притисокот на водата од предната и задната страна на клиповите, така што бројот на вртењето на коленестото вратило е пропорционален на зафатнината на водата што протекла низ водомерот.

Клиповите на водомерот од став 1 на овој член претставуваат мерни елементи и нивното движење мора да го обусловува движењето на механизмот за развдување на водата на клиповите и за регистрирање на бројачот на водомерот, на вкупната зафатнина на водата што протекла низ водомерот.

Член 6

Принципот на работа на водомерот со прстенест клип се заснова врз кружно движење на прстенестиот клип чиј раб се лизга по рамната површина на дното и капакот на чаурата на клипот под влијание на протокот на водата, при што се формираат променливи пресеци помеѓу клипот и чаурата така што кружното движење на прстенестиот клип е пропорционално на зафатнината на водата што протекла низ водомерот.

Кружното движење на прстенестиот клип во својата чаура мора да се пренесува посредно на механизмот на бројачот на кој се регистрира вкупната зафатнина на водата што протекла низ водомерот.

Член 7

Принципот на работа на водомерот со диск се заснова врз движењето на дискот по кружниот дел на мерната комора (процесноно движење) под влијание на протокот на водата и се пренесува посредно врз механизмот на бројачот, така што движењето на дискот е пропорционално

на зафатнината на водата што протекла низ водомерот и го обусловува регистрирањето, на бројачот на водомерот, на вкупната зафатнина на водата што протекла низ водомерот.

Мерната комора мора да биде ограничена со две површини во форма на конус и две површини во форма на калоти. При движењето на дискот мораат да бидат исполнети следните услови:

- 1) калотестите издадености од долната и горната страна на дискот мораат да се движат во соодветните лежишта на мерната комора;
- 2) оската на дискот, која механички е врзана за бројачот, во своето движење мора да опишува конусна површина;
- 3) работ на дискот мора да се лизга по внатрешниот ѕид на мерната комора.

Член 8

Водомерот работи и при притисок на водата кој владее во делот на водоводната мрежа каде што е вграден. Притисокот во делот на водоводната мрежа каде што е вграден водомерот е истовремено работен притисок за водомерот, и тој треба да биде помал или еднаков на номиналниот притисок (NP) на водомерот.

Член 9

Долунаведените изрази, во смисла на овој правилник, ги имаат следните значења:

1) проток на водата (q) е количникот на зафатнината на водата што протекла низ водомерот и времето потребно за протекување;

2) работен опсег на водомерот е опсегот на протокот во кој грешките на мерењата на водомерот се во границите што се допуштени со овој правилник. Работниот опсег на водомерот е ограничен со минималниот и максималниот проток;

3) максимален проток (q_{max}) е вредноста на протокот која одговара на горната граница на работниот опсег. Тоа е најголемата вредност на протокот при која водомерот може да работи во ограничен период, со тоа што грешките на мерењето на водомерот се во границите што се допуштени со овој правилник;

4) минимален проток (q_{min}) е вредноста на протокот која одговара на долната граница на работниот опсег; тоа е најмалата вредност на протокот при која може да работи водомерот, со тоа што грешките на мерењето на водомерот се во границите допуштени со овој правилник;

5) номинален проток (q_n) е вредноста на протокот која е еднаква на половината на максималниот проток. При номиналниот проток водомерот мора сигурно да работи во нормални услови на употреба и грешките на мерењето на водомерот мораат да бидат во границите што се допуштени со овој правилник;

6) преоден проток (q_i) е вредноста на протокот која се наоѓа меѓу минималниот проток (q_{min}) и најголемата вредност на преодниот проток определена со овој правилник. Најголемата вредност на преодниот проток го дели работниот опсег на водомерот на две зони: горна мерна зона и долна мерна зона во кои најголемите допуштени грешки на мерењето на водомерот се различни;

7) релативен проток ($q_r = q/q_{max}$) е односот на некој проток (q) и на максималниот проток (q_{max}). Релативниот проток $q_r = q/q_{max}$ служи за определување на широчината на горната мерна зона. Релативниот проток q_{min}/q_{max} служи за определување на широчината на работниот опсег на водомерот;

8) работната температура на водата е температурата на водата во цевката непосредно на влезот во водомерот;

9) работен притисок на водата е притисокот на водата во цевката непосредно на влезот во водомерот;

10) номинален притисок (NP) е притисокот кој е обусловен од намената на водомерот и се зема како пресметковен за водомер на кој се гарантира постојана и сигурна работа на водомерот;

11) паѓање на притисокот на водата во водомерот е разликата на притисокот на водата на влезот и на излезот од водомерот;

12) номинален пречник на водомерот (DN) е пречникот на влезниот отвор на водомерот и служи како карактеристика за вградување на водомерот во цевоводот;

13) номинален пречник (DN) на хидрантскиот водомер е внатрешниот пречник на излезниот канал на водомерот, а влезниот канал одговара на приклучоците на хидрантските продолженија.

II. Метролошки својства

Член 10

Бројачот на водомерот мора да ја регистрира зафатнината на водата во кубни метри (m^3).

За регистрирање на зафатнината на водата можат да се користат механички, електромеханички или електрични (електронски) бројачи.

Елементи на механичкиот бројач можат да бидат:

- 1) тркалце со нанесени цифри од 0 до 9;
- 2) неподвижен бројник со поделба и со стрелка која се врти над неподвижниот бројник;
- 3) подвижен бројник со поделба и со репер;
- 4) комбинација на елементите од точ. 1, 2 и 3 на овој став.

Тркалцата со цифри, неподвижниот бројник со стрелка и подвижниот бројник со репер се наречуваат показни елементи на бројачот.

Тркалцата со цифри мораат да се вртат одоздола нагоре, а стрелката и подвижниот бројник се вртат во насоката на стрелката на часовникот.

Поместувањето на кое да било тркалце (освен тркалцето што покажува најмала вредност) за една цифра напред мора да уследи кога тркалцето од пониското десетно место ќе ја сврти последната десетина на своето полно вртење. Поместувањето на тркалцето што покажува најмала вредност за една цифра напред мора да уследи кога претходниот показан елемент ќе направи полно вртење.

Член 11

Показниот елемент кој го покажува најмалиот дел на m^3 се наречува сопствен контролен елемент и мора непрекинато да се врти во текот на работата на водомерот.

Секој показан елемент мора да биде поделен на десет еднакви делови, освен сопствениот контролен елемент кој може да биде поделен на 10, 20, 50, 100 или 200 еднакви делови (поделоци).

Вредноста на најмалиот поделок на сопствениот контролен елемент на бројачот, зависно од номиналниот проток на водомерот, се определува според следната табела:

Номинален проток на водомерот m^3/h	Вредност на зафатнината на најмалиот поделок во m^3
од 0,6 до 10	0,001
од 15 до 175	0,01
од 250 до 750	0,1
преку 750	1

Член 12

Бројачот на водомерот со номинален проток до $10 m^3/h$ мора да има најмалку четири показни елементи за цели m^3 .

Бројачот на водомерот со номинален проток преку $10 m^3/h$ мора да има најмалку пет показни елементи за цели m^3 .

Член 13

Показните елементи мораат да бидат распоредени така што вкупната зафатнина регистрирана на бројачот да се чита лесно и прецизно. Отчитувањето на вкупната зафатнина мора да се врши со собирање на отчитаните вредности од показните елементи.

Член 14

Височината на бројките на тркалцата не може да биде помала од 4 mm.

Стварната или оптички зголемената ширина на поделбата (растојанието помеѓу двете црти) не смее да биде помала од 4 mm ниту поголема од 5 mm, ако се во прашање показни елементи што се поделени на десет еднакви делови.

Член 15

Стварната или оптички зголемената ширина на поделокот (d) на сопствениот контролен елемент, зависно од бројот на поделоците е прикажана во следната табела:

Број на поделоците	Стварна или оптички зголемена ширина на поделокот (d) во mm
10	$4 \leq d \leq 5$
20	$2 \leq d \leq 5$
50	$1 \leq d \leq 4$
100	$0,8 \leq d \leq 2$
200	$0,8 \leq d \leq 2$

Цртите на поделбата на бројачот на водомерот мораат да бидат јасни и еднообразно нанесени.

Широчината на цртите од став 2 на овој член не смее да биде поголема од 0,25 од широчината на поделбата.

Член 16

Вредноста на поделбата на показниот елемент во форма на бројник со стрелка мора да изнесува 1×10^n (освен сопствениот контролен елемент) каде што n е цел број позитивен или негативен или еднаков на нула.

Показниот елемент во форма на бројник со стрелка може да има соодветен производ за отчитување во m^3 .

Член 17

Растојанието помеѓу стрелката и цртите на поделбата на неподвижниот бројник не може да биде поголемо од 1 mm.

Широчината на врвот на стрелката мора да биде помала или еднаква на 0,5 mm односно помала или еднаква на 0,25 од широчината на поделбата.

Врвот на стрелката може да покрива од 0,1 до 0,5 од должината на најкратката црта на поделбата.

Член 18

Показните елементи што означуваат делови на m^3 мораат да се разликуваат по бојата на цифрите или стрелките од показните елементи што покажуваат цели m^3 .

Член 19

Водомерите мораат да се изработуваат во големините на номиналните пречници и номиналните протоци според податоците од следните табели:

а) Водомери со помали номинални пречници (DN)

Номинален пречник на водомерот (DN), во mm	Номинален проток на водомерот, во m^3/h
6	0,6
10	1
13	1; 1,5
15	1,5
20	1,5; 2,5
25	3,5; 5
30	5; 6
40	10

б) Водомери со поголеми номинални пречници (DN)

Номинален пречник на водомерот (DN), во mm	Номинален проток на водомерот, во m ³ /h	
	Со Woltmanова турбина	со обична турбина – пропелер
50	15	15
65	25	20
80	40; 50	25; 30
100	60; 75	35; 30
150	100; 150; 175	100
200	250; 310; 325	
250	400	
300	600; 750	
400	1000	
500	1500	
600	2500	
800	4000	

в) Комбинирани водомери од хоризонтален тип

Номинален пречник (DN), во mm		Распон на префрлувањето, во m ³ /h
на поголем водомер	на помал водомер	
50	13; 20	Најмногу до номиналниот проток (q _n) на помал водомер
80	20; 25	
100	25; 30	
150	30; 40	

г) Комбинирани водомери од вертикален тип

Номинален пречник (DN), во mm		Распон на префрлувањето, во m ³ /h
на поголем водомер	на помал водомер	
50	13; 20	Најмногу до номиналниот проток (q _n) на помал водомер
80	20; 25	
100	25; 30	

Член 20

Грешките на мерењето на водомерот се изразуваат во проценти и се пресметуваат врз основа на следниот образец:

$$G = \frac{100 (V_i - V_c)}{V_c}$$

каде што е:

V_c – зафатнина на водата, што протекла низ водомерот, измерена во мерниот котел или во комората;

V_i – зафатнина на водата, што протекла низ водомерот, регистрирана на бројачот на водомерот.

Член 21

Грешките на мерењето на водомерот се определуваат најмалку при следните протоци:

- 1) приближно 0,5 q_{max};
- 2) помеѓу q_i и 1,1 q_i;
- 3) помеѓу q_{min} и 1,1 q_{min}.

Во текот на определувањето на грешките на мерењето на водомерот притисокот на водата на излезот од водомерот мора да биде поголем од атмосферскиот притисок.

Член 22

Вредноста на минималниот проток (q_{min}) и вредноста на предниот проток (q_i) зависно од номиналниот пречник или номиналниот проток и мерниот елемент на водомерот, мораат да ги исполнуваат следните услови:

- 1) за водомери со номинален проток до 10 m³/h

$$q_{min} \leq 0,02 q_{max}; \text{ и } q_{min} \leq q_i \leq 0,05 q_{max};$$

- 2) за водомери со номинален проток преку 10 m³/h

$$q_{min} \leq 0,04 q_{max} \text{ и } q_{min} \leq q_i \leq 0,15 q_{max}.$$

Член 23

Најголемата дозволена грешка на мерењето на водомерите за ладна вода во горната мерна зона на протокот (q_i ≤ q ≤ q_{max}) е ± 2%, а во долната мерна зона на протокот (q_{min} ≤ q ≤ q_i) е ± 5% од измерената зафатнина на водата.

Најголемата дозволена грешка на мерењето на водомерите за топла вода со работна температура до 90 °C и на водомерите за топла вода со работна температура до 120 °C во горната мерна зона на протокот (q_i ≤ q ≤ q_{max}) е ± 3%, а во долната мерна зона на протокот (q_{min} ≤ q ≤ q_i) е ± 5% од измерената зафатнина на водата.

Најголемата дозволена грешка на мерењето на водомерите за топла вода кои работат во спрега со пресметковна единица е ± 3%, а за водомер за топла вода за мерење на кондензат е ± 2% од измерената зафатнина на водата.

Член 24

Кај комбинирани водомери посебно се утврдуваат грешките на мерењето на поголем и помал водомер и тие мораат да бидат во границите што се допуштени со член 23 од овој правилник.

Член 25

Падот на притисокот на водата во водомерот за ладна вода со номинален проток до 10 m³/h не смее да биде поголем од 0,1 MPa (1 bar) при максимален проток (q_{max}) на вода низ водомерот.

III. Својства на конструкцијата

Член 26

Водомерите се распоредуваат, зависно од својот номинален проток, во:

- 1) водомери со номинален проток до 10 m³/h, што се користат за мерење на зафатнината на водата на места со помала потрошувачка;
- 2) водомери со номинален проток преку 10 m³/h, што се користат за мерење на зафатнината на водата на места со поголема потрошувачка.

Член 27

Водомерот се состои од следните склопови:

- 1) куќиште;
- 2) мерен елемент со преносен механизам;
- 3) преносен механизам на бројачот;
- 4) бројач;
- 5) затворач со провиден дел;
- 6) додатни уреди (уред за давање на електрични импулси, уред за регулирање на регистрираната зафатнина и др.).

Член 28

Куќиштето е главен склоп на водомерот со кој водомерот се поврзува со цевководот и во кое се вградуваат сите други склопови на водомерот. Куќиштето го овозможува протокот на водата низ водомерот, а со тоа и работата на водомерот.

Склопот на мерниот елемент со преносниот механизам (запест или поинаков) под влијание на протокот на водата на мерниот елемент го задвижува преносниот механизам на бројачот со точно определен преносен однос.

Склопот на преносниот механизам на бројачот е врзан за бројачот и со своето задвижување ги активира елементите на бројачот.

Склопот на бројачот е составен од елементи кои овозможуваат регистрирање на вкупната зафатнина на водата што протекла низ водомерот.

Склопот на затвораот со провиден дел служи за поврзување, затинање и обезбедување од механичко оштетување на склоповите на водомерот. Провидниот дел (стакло или пластика) мора да има соодветна дебелина и цврстина за работни услови на водомерот.

Член 29

Зависно од конструкциските својства, намената и работната температура на водата, водомерите се делат на:

- 1) водомери чиј бројач е нурнат во водата;
- 2) водомери чиј бројач е надвор од влијанието на водата;
- 3) комбинирани водомери што се состојат од два паралелно врзани водомери од кои едниот е со поголем а другиот со помал номинален проток. Во текот на мерењето обата водомера можат да работат истовремено или поединечно. Истовремената или поединечната работа на водомерот се регулира со преклопен вентил така што долната мерна зона на поголемиот водомер се проширува со долната мерна зона на помалиот водомер, со тоа што во делот на распонот на префрлувањето грешката на мерењето е негарантирана;
- 4) водомери за ладна вода кои ја мерат зафатнината на водата со работна температура од точката на мрзнењето до најмногу 40 °C;
- 5) водомери за топла вода кои ја мерат зафатнината на водата со работна температура до 120 °C. Водомерите за топла вода се делат на:
 - а) водомери за топла вода со работна температура до 90 °C;
 - б) водомери за топла вода со работна температура до 120 °C
 - в) водомери за топла вода кои работат во спрега со калориметар;
 - г) водомери за топла вода за мерење на кондензат;
 - д) водомери кои ја мерат зафатнината на врела вода со работна температура преку 120 °C.
 - е) хидрански водомери кои ја мерат зафатнината на водата на хидрант.

Член 30

Водомерот мора да биде изработен од цврст материјал чија отпорност им одговара на работните услови на водомерот и чии физичко-хемиски својства се такви што да обезбедуваат:

- 1) постојаност на материјалот на сите работни температури;
- 2) отпорност на материјалот на надворешна и внатрешна корозија;
- 3) нештетност на материјалот за човечкото здравје.

Член 31

Водомерот со номинален проток до 10 m³/h мора да има, на својот влезен отвор, поставено сито чија што ефективна површина (перфорирана површина) е еднаква на површината на напречниот пресек на влезниот отвор на водомерот или поголема од неа. Ситото може да биде поставено и во самото кукиште на водомерот пред мерниот елемент.

Одредбата на став 1 од овој член не се однесува на хидрантските водомери од член 29 точка 7 на овој правилник.

Член 32

Водомерот може да има направа за давање на електрични импулси заради далечинско отчитување на податоците за зафатнината на водата. Уредот за давање на електрични импулси не смее да влијае на отчитувањето од бројачот (ако постои бројач) и на метролошките својства на водомерот.

Член 33

Водомерот може да има уред за регулирање на односот помеѓу регистрираната зафатнина на бројачот и стварната зафатнина на водата што протекла низ водомерот. Таквиот уред мора да овозможува промена на регистрираната зафатнина најмалку 2% при проток кој е приближно еднаков на номиналниот проток.

Член 34

Конструкцијата на водомерот мора да биде таква што водомерот да може да работи со работен и номинален притисок на водата во нормални услови на работата. Водомерот со специјална намена може да биде конструиран за работни притисоци на водата поголеми или помали од 1 MPa (10 bar).

Член 35

Ако постои можност да се појави замаглување на внатрешната страна на провидниот дел на затвораот поради росење и испарување на водата, водомерот мора да има вграден уред за чистење на внатрешната страна на провидниот дел.

IV. Натписи и ознаки

Член 36

Натписите и ознаките мораат да бидат напишани на еден од јазиците и писмата на народите на Југославија. Натписите и ознаките на водомерот мораат да бидат јасни, добро видливи, напишани така што да не можат да се избришат или симнат и добро да се видливи и во работни услови на водомерот.

Член 37

Водомерот мора да ги има следните натписи и ознаки:

- 1) мерна единица – кубен метар (m³) на плочата на бројачот;
- 2) максимален проток (на пример q_{max} = 10 m³/h) на едната бочна страна од кукиштето на водомерот;
- 3) номинален пречник на водомерот во mm (на пример 20 mm) на другата бочна страна од кукиштето на водомерот;
- 4) сериски број на производството на плочата на бројачот или на затвораот на водомерот;
- 5) насока на струењето на водата во форма на стрелка на обете бочни страни на кукиштето;
- 6) службена ознака на типот на водомерот на затвораот на водомерот или на плочата на бројачот, ако е извршено испитување на типот;
- 7) година на производството на затвораот на водомерот или на плочата на бројачот;
- 8) номинален притисок на плочата на бројачот ако е поголем или помал од 1 MPa (10 bar) – (на пр. NP 8, NP 16, NP 25 и др.);
- 9) назив или знак на производителот на затвораот на водомерот или на плочата на бројачот;
- 10) најголема работна температура на плочата на бројачот на водомерот за топла и врела вода;
- 11) буквата Н на кукиштето на водомерот, на бројникот или на затвораот – ако водомерот е предвиден за работа во хоризонтална положба или V – ако водомерот е предвиден за работа во вертикална положба, а кај хидрантскиот водомер мора да биде нанесена ознаката HV на кукиштето, бројникот или затвораот.

V. Преодни и завршни одредби

Член 38

Водомерите што се наоѓаат во употреба пред денот на влегувањето на овој правилник во сила и понатаму ќе се примаат на преглед и жигосување, ако ги исполнуваат условите пропишани со чл. 21, 23 и 25 од овој правилник.

Член 39

Со денот на влегувањето на овој правилник во сила престанува да важи Правилникот за метролошките услови за водомери („Службен лист на СФРЈ”, бр. 2/82).

Член 40

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 0404-145/1
30 септември 1985 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за мери
и скапоцени метали,
Милисав Воичиќ, с. р.

744.

Врз основа на член 33 став 1 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/84), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА МЕТРОЛОШКИТЕ УСЛОВИ ЗА МАШИНИ ЗА МЕРЕЊЕ НА ДОЛЖИНА НА ЖИЦА И КАБЕЛ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат метролошките услови што мораат да ги исполнуваат машините за мерење на должина на жица и кабел (во натамошниот текст: машините за мерење на должина).

Метролошките услови од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката MUS.D-8/1.

Член 2

Машините за мерење на должината се користат:

- 1) за мерење на должина на жица и кабел,
- 2) за непрекинато одмерување на еднакви должини на жица и кабел.

Член 3

Под машини за мерење на должина, во смисла на овој правилник, се подразбира мерило чија работа се заснова врз принципот на премотување на мерениот материјал преку мерното тркало, при што мерениот материјал присилно се доведува во положба тангентна на мерното тркало или делумно или целосно се обвиткува околу него.

Вртењето на мерното тркало се пренесува на уредот за покажување и обележување.

Член 4

Границите на дозволените грешки (во натамошниот текст GDG) на мерилото, при прегледот на мерилото, се:

- 1) за машините за мерење на должина во продажба на големо $\pm 0,4\%$ од мерената должина, но не помалку од $\pm 20 \text{ mm}$;
- 2) за машините за непрекинато одмерување на еднакви должини $\pm 0,4\% \pm 40 \text{ mm}$, но не помалку од $\pm 60 \text{ mm}$;
- 3) за машините за мерење на должина во продажба на мало $+ 0,5\%$ од мерената должина, но не помалку од $+ 20 \text{ mm}$.

Член 5

GDG на фактичната вредност на обемот на мерното тркало (во однос на пресметковната вредност) можат да изнесуваат најмногу $1/2$ од релативната грешка на машината за мерење на должина.

Член 6

GDG за машините што во процесот на мерењето вршат обележување на одмерените должини, при прегледот на мерилото, се:

- 1) за должина од почетната ознака (точка, црта) до која и да е ознака (измерена должина) ги имаат вредностите дадени во член 4 на овој правилник;

- 2) за должина ограничена со кои и да се две ознаки на растојание од $0,5 \text{ m}$, 1 m или $n \cdot 1 \text{ m}$ изнесува $+ 0,4\%$ од вредноста на дадената должина, но не помалку од 6 mm .

Член 7

Машините за мерење на должина мораат да мерат во GDG во следните референтни услови:

- 1) температура на работната средина: од $+ 10^\circ\text{C}$ до $+ 40^\circ\text{C}$,
- 2) релативна влажност $65 \pm 15\%$,
- 3) брзина на мерењето на материјалот во номинален опсег на употребата;
- 4) мрежен напон во опсег од $220 \text{ V} \pm 10\%$;
- 5) дебелина на мерениот материјал во номинален опсег на употребата,

Член 8

Машината за мерење на должина се состои од следните делови:

- 1) кукиште;
- 2) мерно тркало (валјак);
- 3) показен уред (бројач);
- 4) команден уред.

Член 9

На кукиштето на машината за мерење на должина мора да биде нанесена неподвижна цврста ознака, која ќе служи како ознака на почетокот и крајот на мерењето.

Член 10

Мерното тркало (валјакот) на машината за мерење на должина мора да биде изработено од метал или друг материјал и може да биде обложено со постојана облога, која ќе го намали лизгањето и трошењето на мерениот материјал.

Вредноста на фактичниот обем на мерното тркало не смее да биде помала од $0,2 \text{ m}$ ниту поголема од 1 m .

Целокупниот раб на мерното тркало мора да биде пристапен.

Член 11

Мерното тркало мора да биде поврзано со показниот уред – бројач, така што да го одвојува бројот на обртите на мерното тркало напред и назад.

Ако електрично-импулсните бројачи не можат да мерат во обете насоки (во директна насока се врши зголемување на покажаната вредност а во обратна – намалување), тогаш движењето во обратна насока мора да биде оневозможено.

Ако мерениот материјал делумно или целосно се обвиткува околу мерното тркало, тогаш дебелината (пречникот) на мерениот материјал мора да биде во ограничен опсег.

Член 12

Показниот уред мора да има покажувачи изработени во форма на дигитална (цифрена) скала, со броеви:

- а) на диск, или
- б) на барабан, или
- в) во форма на електронска дигитална (цифрена) скала.

Броевите на покажувачот мораат да се наоѓаат во еден ред (порамнети).

Минималната височина на броевите мора да изнесува 4 mm .

Ако на работ (перифријата) на мерното тркало се нанесени ознаки (црти) што претставуваат поделба во единици на должина (производ на единица на должина), тогаш мерното тркало е показан елемент на показниот уред.

Член 13

Вредноста на најмалиот поделок мора да изнесува:

- 1) 1 cm , ако се мерат должини поголеми од 5 m ;
- 2) 1 dm , ако се мерат должини поголеми од 50 m ;
- 3) 1 m , ако се мерат должини поголеми од 500 m .

Член 14

Показниот уред на машината за мерење на должина за машини што се користат во продажбата на мало мора да има показувач (бројач) на еднократно измерената должина, кој мора да има можност за поништување на покажаната вредност, а може да има показувач (бројач) на вкупно измерените должини, кај кој не може да се поништува покажаната вредност;

Показниот уред за машини за одмерување на еднакви должини мора да има показувач (бројач) на должината на измереното парче на кое покажувањето автоматски се поништува на крајот на секое одмерување на зададената должина, а бројач на измерените парчиња мора да има можност за поништување на покажаната вредност.

Бројачот на парчињата мора да биде поврзан со бројачот на измерената должина.

Член 15

Машините за мерење на должина мораат да имаат командни уреди. Зависно од намената на машината за мерење на должина, со командните уреди мора да се обезбеди потребна функционалност (на пример уред со кој мерното тркало ќе се задржи сè додека не се одмери соодветна должина или ќе се исклучи, односно ќе се запре за кратко време кога ќе се достигне определена должина, или автоматски склоп кој обезбедува прекин на процесот на мерењето, ако откажало повлекувањето на мерниот материјал или материјалот е недоволно затегнат и др.)

Член 16

Машините за мерење на должина, кои во процесот на мерењето нанесуваат ознаки на должина на мерниот материјал, нанесувањето на ознаките мораат да го вршат така што обележувањето на одмерените должини на секои 0,1 m или 1 m на одмерената должина да се врши со точки или црти. Точките или цртите што претставуваат цел број на метарот мораат да се означат и со број, а точките или цртите што претставуваат половина од метарот можат да се означат и со број без ознака на единицата на должина.

Член 17

Машините за мерење на должина можат да имаат додатни уреди како што се:

1) печатач кој ја бележи на картичка или лента вредноста на измерената должина. Вредноста забележена на картичката не смеа да се разликува од вредноста отчитана на показниот уред (вредностите на најмалиот поделок мораат да бидат исти);

2) сигнализација, која се вклучува непосредно пред да се достигне определена одмерена должина;

3) уред за рачно исклучување и вклучување на бројачот на измерената должина, со чија помош може да се избегне мерење на местата со грешка на мерниот материјал. Овој уред треба да е поврзан со друг бројач кој ќе ги регистрира измерените должини на местата со грешка на мерниот материјал.

Член 18

Натписите и ознаките на машините за мерење на должина мораат да бидат испишани на еден од јазиците и писмата на народите односно народностите на Југославија.

Натписите и ознаките на машините за мерење на должина мораат да бидат јасни, добро видливи во работни услови и испишани така што да не можат да се избришат или симнат.

Член 19

Натписите и ознаките мораат да се наоѓаат:

а) на плочката (табличката) која се наоѓа на кукиште-то на мерилото, и тоа:

1) фирма односно назив или знак на производителот;

2) ознака на типот и фабрички број на мерилото;

3) службена ознака на типот на машината за мерење на должина, ако е извршено испитување на типот;

4) дозволено само за пречници со дебелина од mm до mm (само на машините кај кои дебелината на материјалот влијае врз мерењето);

5) номинална вредност на максималната брзина на мерењето: $V_{max} = \text{m/s}$ (ако оваа големина е од влијание врз резултатот од мерењето);

б) на плочката на показниот уред:

1) покрај показувачот на вредноста на измерената должина, ознака на единицата на должина: cm; dm; m;

2) покрај показувачот на вкупно измерената должина, ако овој постои, ознака на единицата на должина: cm; dm; m;

3) покрај показувачот - бројач на одмерените еднакви должини: „парчиња“.

Член 20

Одредбите од овој правилник ќе се применуваат на машини за мерење на должина произведени од денот на влегувањето на овој правилник во сила.

Машините за мерење на должина што се наоѓаат во употреба ќе се примаат на преглед и понатаму, ако ги исполнуваат условите во поглед на GDG, пропишани со член 4 или со член 5 од овој правилник.

Член 21

Со денот на влегувањето на овој правилник во сила престанува да важи Правилникот за метролошките услови за машини за мерење на должината на жица и кабел („Службен лист на СФРЈ”, бр. 46/81).

Член 22

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

Бр. 0404-3548/1
26 ноември 1985 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за мери
и скапоцени метали,
Милосав Воичкиќ, с. р.

745.

Врз основа на член 33 став 1 од Законот за мерните единици и мерилата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 9/84), директорот на Сојузниот завод за мери и скапоцени метали пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА МЕТРОЛОШКИТЕ УСЛОВИ ЗА АВТОЦИСТЕРНИ, ВАГОНЦИСТЕРНИ И ПРЕНОСНИ ЦИСТЕРНИ

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој правилник се пропишуваат метролошките услови што мораат да ги исполнуваат автоцистерните, вагонцистерните и преносните цистерни (во натамошниот текст: цистерни), што се користат како мерила со ограничена зафатнина за превоз на течности.

Метролошките услови од став 1 на овој член се означуваат скратено со ознаката MUS.Z-7/1.

Член 2

Одредбите на овој правилник не се однесуваат на цистерни со кои се превезуваат течности под притисок - течни гасови (пропан, бутан, кислород, јаглен-диоксид, азот и сл.).

Член 3

Под цистерна, во смисла на овој правилник се подразбира сместувачко-транспортен сад врзан за рамката на моторно возило, приколка, полуприколка, железнички вагон или друг постамент.

Член 4

Течности, во смисла на овој правилник, што се превезуваат со цистерна се:

- 1) течни горива и мазира;
- 2) течни прехранбени производи;
- 3) алкохолни и безалкохолни пијачки;
- 4) течни хемикалии и други течни производи.

Динамичката вискозност на течностите од став 1 на овој член на температурата на мерењето не смее да биде поголема од 17 mPa.s.

Член 5

Цистерните, во смисла на овој правилник, се распоредуваат во:

- 1) автоцистерна-сад со зафатнина $V \geq 1 \text{ m}^3$, трајно врзана на рамката на влечното моторно возило, со приклучно возило или без приклучно возило (специјална приколка);
- 2) вагонцистерна-сад со зафатнина од $V < 10 \text{ m}^3$, монтирана на долниот дел на машината на двоосно или повеќеоосно шинско возило;
- 3) преносна цистерна-сад (контејнери) со зафатнина од $> 0,2 \text{ m}^3$ што може да се пренесува или превезува од едно на друго место на складирање односно да се претоварува од едно на друго возило.

Член 6

Наведените изрази, во смисла на овој правилник, го имаат следното значење:

1) номинална зафатнина на цистерната (V_n) е зафатнината на течноста во цистерната на референтна температура во условите на нормална употреба. Номиналната зафатнина на цистерната се утврдува при затворен главен цевен затворац-подниот вентил. Во зафатнината се засметува и зафатнината на таложникот, ако е вграден на цистерната. Номиналната зафатнина на цистерната, вклучувајќи ја и положбата на ознаката, мора да биде изразена со големина чиј заден број завршува со цифрата нула;

2) вкупна зафатнина на цистерната (V_u), е најголемата зафатнина на течноста во цистерната на референтна температура и во условите на нормална употреба која цистерната може да ја задржи, а да не дојде до прелевање на течноста од неа;

3) експанзионен простор (V_e) е разликата меѓу вкупната и номиналната зафатнина на цистерната. Експанзиониот простор зависи од видот на течноста која се превезува и од најголемата температурна промена која се очекува при превозот;

4) празен (слободен) простор е просторот меѓу рамнината која ја ограничува вкупната зафатнина и рамнината на слободната површина (нивото на течноста во цистерната);

5) отвор за мерење е отворот на горниот дел од цистерната низ кој минува мерната вертикална односно низ кој минува мерното средство, заради мерење на нивото на течноста или зафатнината на течноста или височината на празниот простор во цистерната;

6) горна референтна рамнина е хоризонталната рамнина во однос на која се мери височината на празниот простор или зафатнината на содржаната течност во цистерната и претставува горна површина на референтниот прстен или на друг начин обележена положбата на отворот за мерење, поставен вертикално на мерната вертикала;

7) долна референтна рамнина е хоризонталната рамнина во однос на која се мери нивото на течноста односно зафатнината на течноста и претставува горна површина на референтната плоча вградена на долниот дел од телото на цистерната вертикално на мерната вертикала;

8) мерна вертикала е вертикалната права линија (линија на висулецот) која минува низ отворот за мерење и го определува преносот на мерното средство при мерењето;

9) височина на празниот простор (h_v) е растојанието меѓу нивото на слободната површина на течноста и горната референтна рамнина мерено по мерната вертикала;

10) вкупна мерна височина (H) на цистерната е растојанието меѓу горната и долната референтна рамнина мерено по мерната вертикала;

11) мртва зафатнина (V_o) е зафатнината на течноста, која при потполно празнење на цистерната, поради конструкцијата на цистерната или вградењето таложник, не може да се источи;

12) најмала мерлива зафатнина (V_{min}) е најмалата количина на течноста во цистерната која со мерилото за должина може да се измери, со грешка на мерењето која не ја преминува GDG пропишана со овој правилник;

13) мерен опсег е растојанието меѓу мртвата зафатнина и номиналната зафатнина на цистерната и се искажува во единици на зафатнина;

14) осетливост во близина на нивото на означување или во целиот мерен опсег е количникот на промената на височината на нивото на течноста изразен во милиметри и на соодветната промена на зафатнината на течноста изразена во илјадити делови на таа зафатнина, а се искажува со образецот:

$$O_s = \frac{\Delta h}{\Delta V/V}$$

каде што е:

Δh – промена на нивото во mm;

V – зафатнина на течноста на посматраното ниво, во dm³ (1);

ΔV – промена на зафатнината која одговара на Δh ;

15) табела на зафатнина е табелата од која се отчитува колкава е зафатнината на течноста во цистерната за измереното ниво.

II. МЕТРОЛОШКИ СВОЈСТВА

Член 7

Границите на дозволените грешки при определување на зафатнината при прегледот на цистерната во референтни услови изнесуваат $\pm 0.2\%$ од номиналната односно измерената зафатнина.

Границите на дозволените грешки во мерниот опсег на цистерната во условите на употреба изнесуваат $\pm 0.5\%$ од измерената зафатнина.

Во границите на дозволените грешки од став 2 на овој член се вклучени грешките на мерилата што се користат во постапката на мерењето (мерила за: должина, температура, густина и сл.).

Зафатнината на цистерната определена при првиот преглед, односно зафатнината на течноста измерена со цистерната во условите на употребата, мора да се пресмета за референтни услови.

Под референтни услови се подразбира температурата од 15°C, а под условите на употреба – температурата на околината од -30°C до +50°C.

Член 8

Најголемиот дозволен степен на полнење односно експанзиониот простор на цистерната за превоз на течности во температурни услови кои во однос на референтните услови се разликуваат за 30°C до 35°C, може да изнесува:

1) 3% V_u до 5% V_u – за течни горива (бензини, дизел горива) и течности со сличен коефициент на зафатнинско ширење;

2) 0.5% V_u до 1% V_u – за течни прехранбени производи, алкохолни пијачки и сл.

Член 9

Обликот на цистерната во зоната каде што се врши обележување односно означување на нивото на номиналната зафатнина (V_n) мора да биде такво што да обезбедува осетливост од најмалку 2 mm за секој 1/1000 дел од номиналната зафатнина (за $\Delta V = 0.1\% V_n$; $\Delta h \geq 2 \text{ mm}$).

Големината на зоната од став 1 на овој член ја опфаќа номиналната зафатнина во границите од најмалку $\pm 1\%$ од V_n .

Член 10

За цистерните кај кои зафатнината се мери по вкупната мерна височина, осетливоста во целиот мерен опсег на скалата мора да изнесува најмалку 3 mm при промена на зафатнината за вредноста на 2/1000 дел од зафатнината содржана на тоа ниво (за $\Delta V = 0.2\% V_n$; $\Delta h \geq 3 \text{ mm}$).

Член 11

Зафатнината на течноста која поради конструкција или монтажа на цистерната не може да се источи (мртва зафатнина) не смее да биде поголема од 1/10 од апсолутната вредност на границата на дозволените грешки на номиналната зафатнина на цистерната.

Зафатнината на течноста која поради вградениот тапложник во цистерната не може да се источи (мртва зафатнина) не смее да биде поголема од 1/5 од апсолутната вредност на дозволената грешка на номиналната зафатнина на цистерната.

Член 12

Во цистерната не смеат да се вградуваат никакви корекциони тела заради регулирање на зафатнината или кое било друго тело чие отстранување или промена на нив може да предизвика промена на номиналната зафатнина на цистерната.

Член 13

Ако цистерната е поделена на комори, секоја комора мора да биде така изработена што да е можно одвоено (за себно) полнење, празнење и мерење на зафатнината.

Границата на дозволената грешка на зафатнината на комората може да изнесува $\pm 1/1000$ дел од нејзината номинална зафатнина, без оглед дали соседните комори се полни или празни.

Границата на дозволената грешка на вкупната мерна височина (II) кога комората е полна или празна може да изнесува ± 2 mm.

III. СВОЈСТВА НА КОНСТРУКЦИЈАТА

Член 14

Цистерните мораат да ги имаат следните делови:

- 1) тело;
- 2) купола (грло);
- 3) отвор за мерење;
- 4) покажувач (ознака) на нивото на номиналната зафатнина;
- 5) отвор или цевка за полнење;
- 6) цевка за празнење;
- 7) цевка или уред за одвод на воздухот и пареата од течноста при полнењето;
- 8) скали за качување на платформата.

Член 15

Покрај деловите од член 14 на овој правилник, цистерните, зависно од намената, можат да ги имаат следните посебни делови и инсталации:

- 1) пумпа со инсталација за сопствено полнење или празнење;
- 2) протечно мерило за зафатнина на течноста со инсталација за источување на течноста од цистерната;
- 3) отвор за набљудување на покажувачот на нивото при полнење на цистерната;
- 4) нивопокажувачко стакло со ознака на номиналната зафатнина или со мерен линијар;
- 5) нивопокажувачка цевка со мерен линијар;
- 6) уред за сигнализација при полнење на цистерната;
- 7) уред за спречување на загуби на течноста поради испарување (дишен вентил);
- 8) собирач на водата и на нечистотијата;
- 9) запирач на пламенот (противпламен осигурувач) и др.

Член 16

Телото на цистерната има кружен, елипсест или друг напречен пресек, со бочни дна што имаат рамен лачен или сферичен облик. Телото на цистерната преку носачот (потпирачот) се врзува за долниот потстрој на возилото.

Телото на цистерната може да биде со една комора со напречни прегради или со повеќе комори.

Секоја комора се смета како посебна цистерна.

Со конструкцијата и обликот на телото на цистерната мора да биде обезбедена пропишаната осетливост, по-

лнење без формирање на воздушни цебови и на полно празнење по гравитационен пат.

Член 17

Куполата (цртежи бр. 1-7) е вертикален цилиндер поставен на горниот дел од телото на цистерната со кој се обезбедува пропишаната осетливост во зоната означена со V_n .

На капакот од куполата може да се постави: посебен отвор за полнење кој херметички се затвора; отвор за набљудување на наполнетоста; уред за вентилација; уред за спречување на загуба на течноста и сл.

Ако цистерната има внатрешна заштита од корозија, пречникот на отворот на куполата мора да изнесува најмалку 500 mm.

Член 18

Отворот за мерење мора да биде изработен од горната страна на цистерната, во пресекот на средишната надолжна и средишната напречна оска на телото на цистерната.

Отворот за мерење може да биде вграден во отворот на куполата (цртеж бр. 5) или истовремено тој е отвор на куполата (цртеж бр. 3,4), ако е исполнет условот од став 1 на овој член.

Ако отворот за мерење се користи наедно и како горна референтна рамнина, во него мора да биде вграден референтен прстен.

Член 19

Во отворот за мерење може да се вгради цевка или сличен дел кој служи за водење на мерните скали или мерниот линијар при мерењето. Ако во отворот за мерење е вградена цевка, таа мора да биде поставена под агол од 90° во однос на надолжната оска на телото на цистерната. Внатрешниот пречник на цевката не смее да биде помал од 25 mm ни поголем од 50 mm.

Цевката (цртеж бр. 8) мора по целата должина да има изработени кружни отвори или прорези.

На долниот дел од цевката може да се вгради плоча, која наедно претставува и долна референтна рамнина.

Член 20

Покажувачот на нивото на номиналната зафатнина или покажувачот на дозволената зафатнина на полнењето на цистерната (цртежи 1, 2, 6 и 7) мора да овозможи добра видливост и лесно отчитување на нивото на течноста во положбата на дозволеният наклон на цистерната при употреба.

Покажувачот може да биде изработен како лигач, граничник, неподвижен репер и сл. и мора да биде вграден внатре во куполата или, ако е исполнет условот од член 9 на овој правилник, во горниот дел на телото на цистерната.

Член 21

Нивото на номиналната зафатнина или на дозволената зафатнина на полнењето на цистерната може, наместо со покажувачот од член 20 на овој правилник, да се означи со црта која се запишува по обемот на внатрешната страна на цилиндерот на куполата или со црта запишана на набљудувачкото стакло, ако е вградено на цилиндерот од куполата. Ако цртата е обележена со боја, бојата мора да биде добро видлива и отпорна на дејство на течноста (неизбришлива). Широчината на цртата не смее да биде поголема од 2 mm.

Член 22

Цистерната мора да има вградена либела или висулец чија должина на жицата изнесува најмалку 300 mm. Местото на поставувањето на либелата односно на висулецот на цистерната мора да овозможува лесен пристап и добра видливост при отчитувањето.

Член 23

Отворот за полнење може да биде сам отвор на куполата или посебен отвор изработен на капакот од куполата

или на цевката за полнење со приклучок вграден од горната или од долната страна на телото, што зависи од видот на течноста и од нејзините физичко-хемиски особини и мора да овозможува полнење на цистерната со течна фаза, така што да не дојде до формирање на пареа, односно на воздушни чепови.

Член 24

Цевката за празнење мора да обезбеди целосно (еднострано - на подолгата оска на телото или обострано - од обете бочни страни) празнење на цистерната.

На цевката за празнење мора да биде вграден цевен затворац (топчеста славина, мандало и сл.) со кој се спречува односно регулира истечувањето на течноста од цистерната.

Цевката за празнење мора да биде директно споена со отворот за празнење кој се затвора со цевниот затворац (поден вентил).

Член 25

Цевката или сличен уред за одвод на воздух и пареа од течноста мора да овозможи наполно одведување (отстранување) на воздухот и на издвоените парен од течноста при полнење на цистерната.

Член 26

Скалите со ракофакалка мораат да бидат конструирани така што да обезбедуваат сигурност при качувањето на послужувачот или на друго лице на цистерната заради полнење, мерење и преглед на цистерната.

Член 27

Отворот со стакло за набљудување, вграден на капакот или цилиндерот од куполата (цртеж бр. 1, 6 и 7) мора да овозможи добра видливост на покажувачот или ознаката на номиналната зафатнина, односно на ознаката на дозволеното полнење на цистерната.

Член 28

Нивопокажувачкото стакло е застаклен прорез изработен на цилиндерот на куполата или на задното дно на телото на цистерната.

Ако на нивопокажувачкото стакло се наоѓа само ознака на номиналната зафатнина односно ознака на дозволеното полнење, нивопокажувачкото стакло мора да биде вградено на цилиндарот на куполата, од обете страни дијааметрално спротивни во однос на надолжната оска на телото на цистерната.

Ако нивопокажувачкото стакло се вградува заради отчитување на зафатнината по нивоа во мерниот опсег на цистерната, тоа мора да се наоѓа на дното на телото од цистерната (цртеж бр. 9). На нивопокажувачкото стакло може да се вгради посебен мерен линијар со скала со поделба изразена во единици за должина или во единици за зафатнина.

Надолжната оска на нивопокажувачкото стакло мора да биде нормална на надолжната оска на телото на цистерната. Широчината на видниот дел од стаклото не смее да биде помала од 30 mm.

Спојот на нивопокажувачкото стакло со дното на телото на цистерната мора да биде цврст и непропустлив.

Член 29

Нивопокажувачката цевка со мерен линијар (цртеж бр. 10) е просирна цевка поставена на задното дно на телото од цистерната.

Внатрешниот пречник на нивопокажувачката цевка не смее да биде помал од 15 mm.

Член 30

На мерниот линијар чијашто поделба изразена во единици за должина, вредноста на поделокот изнесува 1 mm.

На мерниот линијар чијашто поделба е изразена во единици за зафатнина, вредноста на поделокот мора да биде изразена во 1 dm³ (еден литар) или 2,5, 10, 20, 50 и 100 пати поголеми вредности.

Член 31

Уредите за сигнализација при полнење на цистерната се сигнализатори со механички, звучни или светлосни индикатори што сигнализираат дела цистерната е наполнена кога ќе достигне приближно 90% V_n.

За полесно отчитување на ознаката на нивото или за автоматско запирање на нивото на течноста на ознаката, можат да се употребат и други помошни уреди, ако се создаваат дополнителни грешки при мерењето.

Член 32

На цистерната за превоз на лесно испарливи течности мора да биде вграден уред за спречување на загубата на течноста поради испарување (дишент вентил).

Член 33

Собирачот на вода и нечистотии содржани во течноста (моторни бензини, авиобензини и сл.) вграден на цистерната за специјална намена (автоцистерни за снабдување и воздухоплови во гориво), може да биде поставен:

а) по должината на целиот долен дел од телото на цистерната, при што неговата долна изводница (генератриса) мора да биде под наклон од најмалку 1% кога цистерната се наоѓа на рамен терен;

б) на долниот дел од телото на цистерната
За целосно празнење на собирачот на вода и нечистотија мора да биде вградена посебна цевка со најмал пречник со затворац.

Член 34

Материјалот за изработка на цистерна, на нејзини делови и арматура мора да биде отпорен на механички и термички напрегања, како и на хемиски оштетувања кои во нормални услови на употреба може да ги предизвика течноста која се превезува со цистерната.

Член 35

Со конструкција на цистерната мора да бидат предвидени места за втиснување на жигови на:

1) покажувачот на номиналната зафатнина, односно покажувачот на дозволената зафатнина на полнењето;

2) референтниот прстен, ако служи како горна референтна рамнина;

3) референтната плоча, ако служи како долна референтна рамнина;

4) мерниот линијар, ако се користи во постапката на мерење на зафатнината на цистерната;

5) спиралите за греење или ладење на течноста или на други слични уреди поставени внатре во телото на цистерната, а кои можат да се симнуваат;

6) натписната плоча односно плочата со табела на зафатнината ако е прицврстена на цистерната;

7) посебни мерила ако се составен дел на цистерната.

IV. НАТПИСИ И ОЗНАКИ

Член 36

Натписите и ознаките мораат да бидат напишани на еден од јазиците и писмата на народите односно народностите на Југославија.

Натписите и ознаките на цистерната мораат да бидат јасни, добро видливи во работни услови и напишани така што да не можат да се избришат или симнат.

Член 37

На натписната плоча (таблицата) на цистерната мораат да се наоѓаат следните натписи и ознаки:

1) фирма односно назив или знак на производителот;

2) година на производството;

3) фабрички број;

4) службена ознака на типот на цистерната, ако е извршено испитување на типот;

5) номинална зафатнина на цистерната односно на секоја комора засебно во dm³ (l) при што коморите се означуваат со броеви. Со број еден се означува комората прва до кабината на возилото односно до рудата за влека, ако комората се наоѓа на приколката;

б) референтна температура при која е утврдена зафатнината.

На плочата мора да се наоѓа и слободна површина со димензии $20 \text{ mm} \times 50 \text{ mm}$.

Член 38

На цистерната кај која мерењето на зафатнината се врши по нивоата на вкупната мерна височина, натписната плоча, покрај натписите и ознаките пропишани со член 37 на овој правилник, мора да содржи:

- 1) вкупна зафатнина на цистерната V_u во dm^3 (l);
- 2) вкупна мерна височина на цистерната H во mm ;
- 3) најмала мерлива зафатнина $V_{\min}$ во dm^3 (l).

Со цистерната се издава табела на зафатнина која содржи:

- а) назив или знак на оној што ја изработил табелата на зафатнина;
- б) табеларен приказ на зависноста на промената $V = \zeta(H)$; при што (V) е изразено во dm^3 (l), а (N) по 1 cm, 1/2 cm или 1/10 cm;
- в) фабрички број на цистерната односно на комората за која е изработена табела на зафатнината.

Член 39

Цртежите од чл. 17, 18, 19, 20, 26, 28 и 29, се дадени по прилогот кон овој правилник и претставуваат негов составен дел.

V. ПРЕОДНА И ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Член 40

Цистерните што се наоѓаат во употреба и цистерните произведени до денот на влегувањето во сила на овој правилник прегледани на 97% односно на 95% од вкупната зафатнина, ќе се примаат на преглед до 31 декември 1990 година.

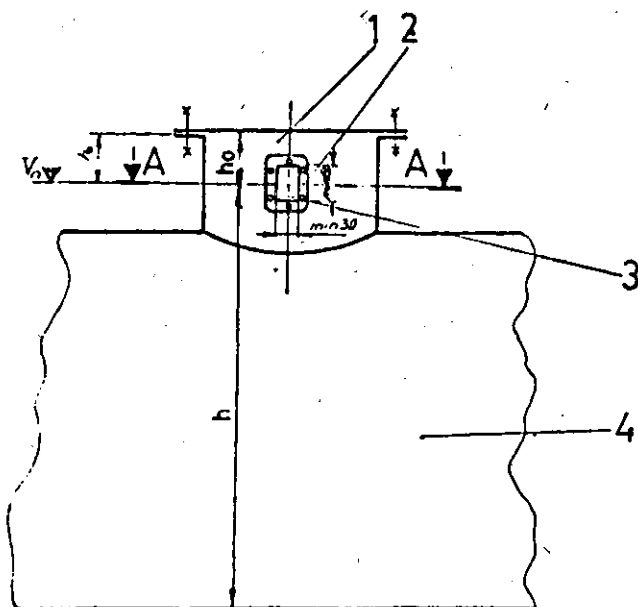
Цистерните од став 1 на овој член можат да се користат и по наведениот рок, ако се усогласат со одредбите на чл. 9, 10, 11, 13, 18 и 22 на овој правилник.

Член 41

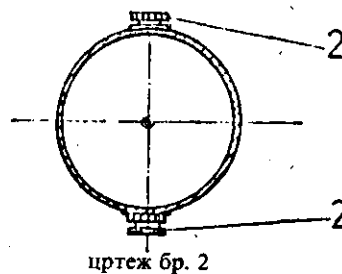
Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 0404-380/2
25 ноември 1985 година
Белград

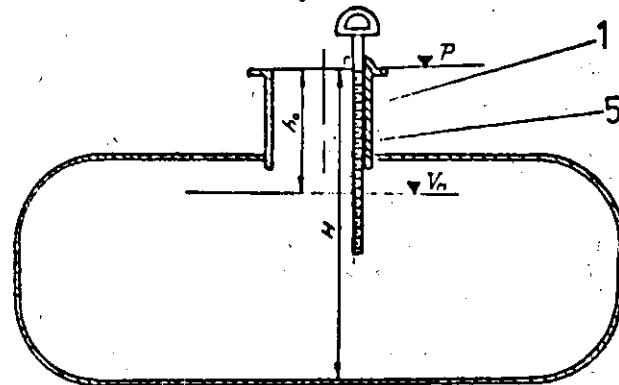
Директор
на Сојузниот завод за мери
и скапоцени метали,
Милисав Воичиќ, с. р.

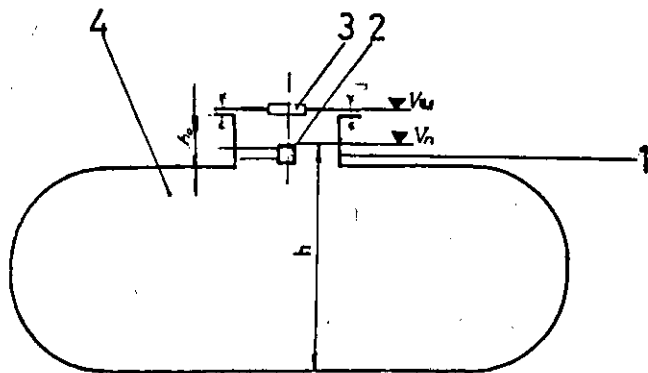
Пресек „A-A“

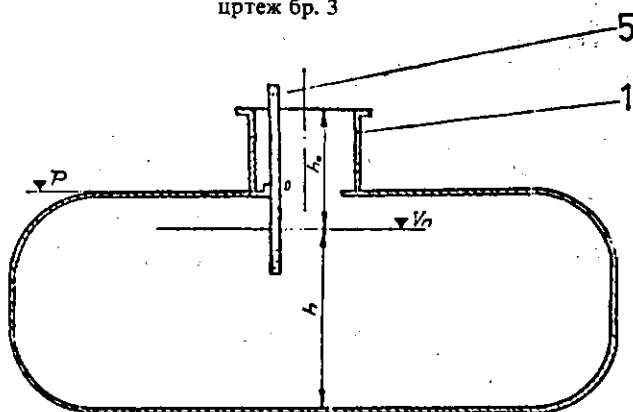
цртеж бр. 2

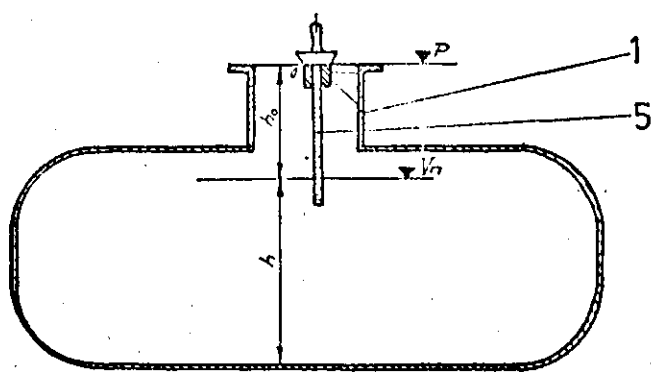
цртеж бр. 3

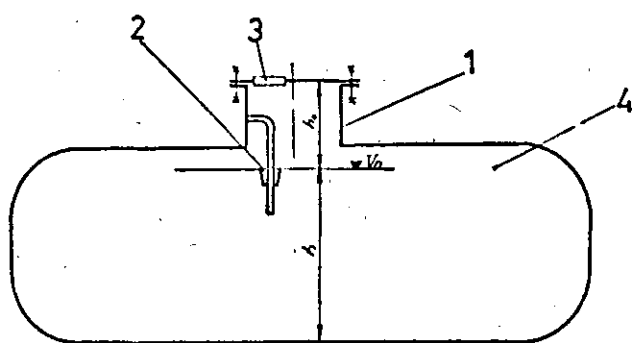
цртеж бр. 1

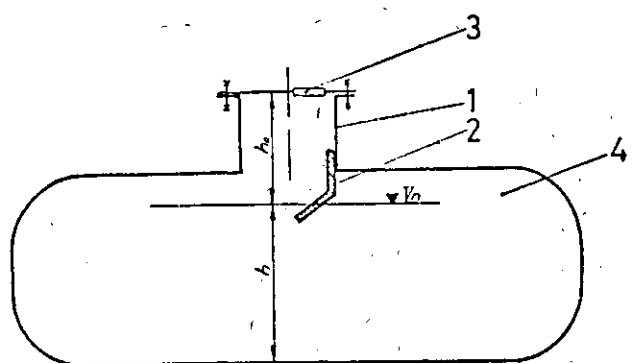
цртеж бр. 4

цртеж бр. 5

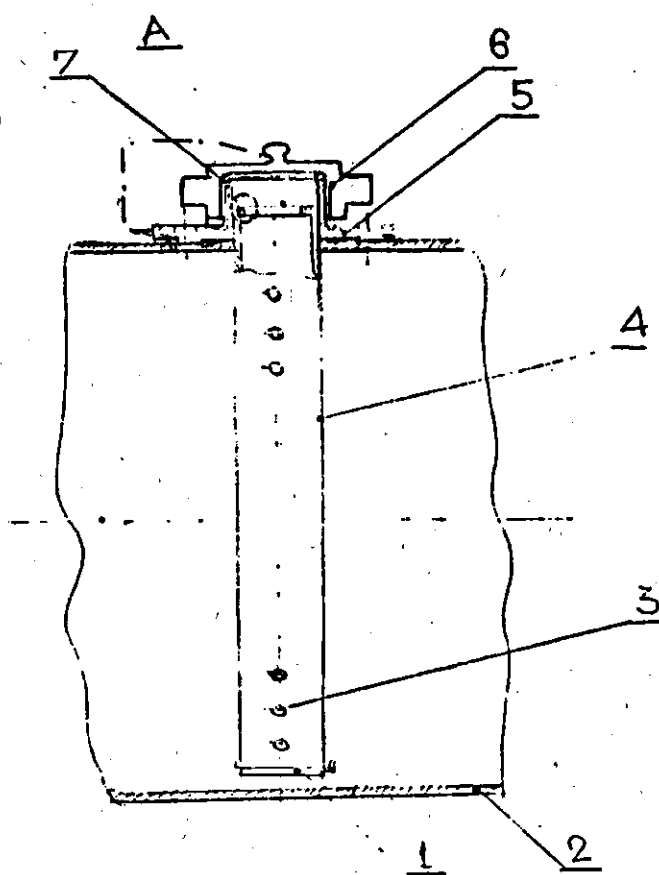
цртеж бр. 6

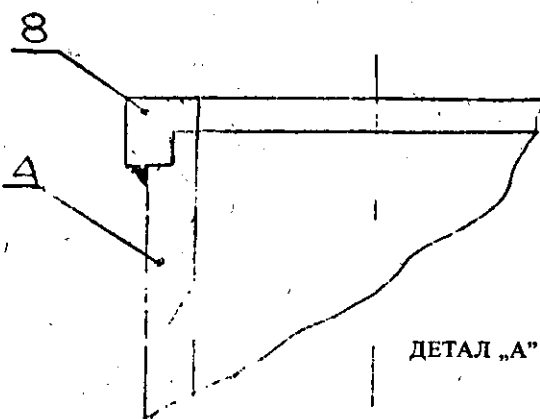
цртеж бр. 7

Ознаки на цртежите бр. 1-7

1 - Купола (грло) на цистерната; 2 - показувач (ознака) на нивото на номиналната зафатнина (V_n); 3 - отвор за набљудување на показувачот V_n при полнење; 4 - тело на цистерната; 5 - мерен лењир; V_n - квупна зафатнина на цистерната; V_n - номинална зафатнина на цистерната; h_0 - височина на експанзивниот простор; h - височина на полнењето на течноста до ознака V_n .

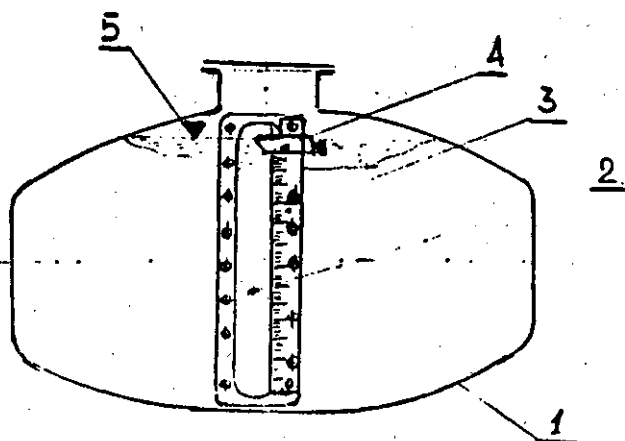

цртеж бр. 8

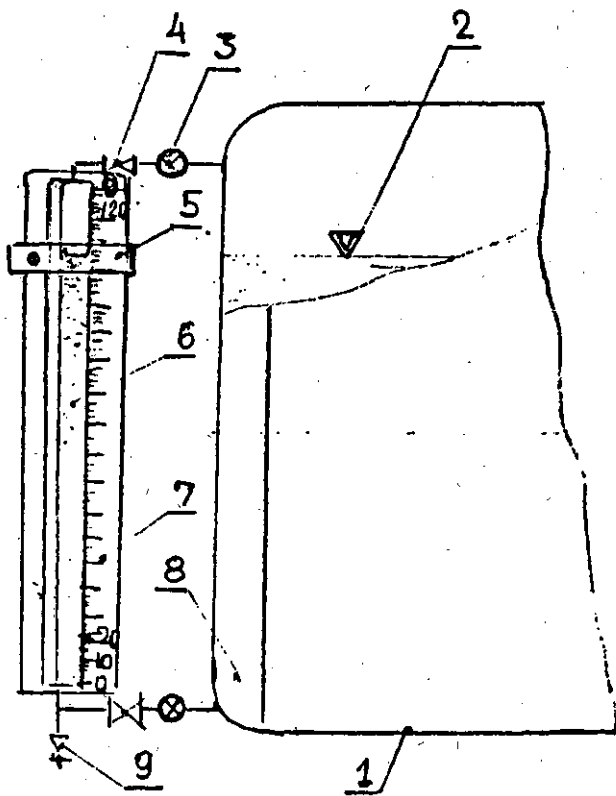
ДЕТАЛ „А“

1 - плоча прицврстена на цевката како долна референтна рамнина; 2 - долна изводница на телото на цистерната; 3 - отвори или прорези; 4 - цевка; 5 - прирабница (приклучок); 6 - капак; 7 - затинач; 8 - прстен како горна референтна рамнина.

цртеж бр. 9

1 - тело на цистерната (задно дно); 2 - нивопоказно стакло; 3 - мерен лењир со скала (со поделба) во единици за-фатнина или должина; 4 - показувач за очитување на ниво-то на течност; 5 - ниво на течност во цистерната.

цртеж бр. 10

1 - тело на цистерната; 2 - ниво на течност во цистерната; 3 - вентил; 4 - сигурносен вентил; 5 - показувач за очитување на нивото; 6 - нивопоказна цевка; 7 - нивопоказна скала (мерен лењир); 8 - задно дно на цистерната; 9 - дренажен вентил.

746.

Врз основа на член 65 став 1 точка 2 од Законот за заштита од јонизирачки зрачења и за посебни сигурносни мерки при користење на нуклеарната енергија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 62/84), Сојузниот комитет за труд, здравство и социјална заштита пропишува

ПРАВИЛНИК

ЗА НАЧИНОТ, ОБЕМОТ И РОКОВИТЕ ЗА СИСТЕМАТСКО ИСПИТУВАЊЕ НА КОНТАМИНАЦИЈАТА СО РАДИОАКТИВНИ МАТЕРИИ ВО ОКОЛИНАТА НА НУКЛЕАРНИ ОБЈЕКТИ

1. Општи одредби

Член 1

Систематското испитување на контаминацијата со радиоактивни материи на човековата средина во околината на нуклеарниот објект се врши на начинот, во обемот и роковите утврдени со овој правилник.

Член 2

Долунаведените изрази во смисла на овој правилник го имаат следното значење:

- 1) ефлуенти се гасови, пареа, аеросоли и др. испуштени од нуклеарниот објект;
- 2) емисија е испуштање на радиоактивни материи од нуклеарниот објект во определен период. Податоците за емисијата што се утврдуваат на местото на испуштањето се состојат од податоци за поединечни активности (Bq) на сите значајни радионуклиди содржани во ефлуентите во тој период;
- 3) имисија е поединечна специфична активност ($Bq \cdot kg^{-1}$, $Bq \cdot m^{-3}$ итн.) на сите значајни радионуклиди во определени средини на определени локации во околината на нуклеарниот објект што се предизвикани со емисијата;
- 4) степен на загрозеност односно радијационо оптоварување на поединец или група население е квантитативна процена на ефективната еквивалентна доза (Sv) за која, по правило, се зема предвидената 50-годишна доза што ја прима поединец или група население од радијацијата во текот на една година, а се прикажува како индивидуална доза за поединец или колективна доза;
- 5) критична група население е репрезентативна група население на определена локација во околината на нуклеарен објект за чии членови е проценето дека примаат најголема доза од нуклеарниот објект, а се определува со примена на математички модел;
- 6) авторизирана гранична доза на зрачење е гранична вредност на ефективната еквивалентна доза за поединец или за критична група население, која ја прифатиле надлежните органи како оптимална за одделен нуклеарен објект, а која, по правило, е пониска од годишната граница на еквивалентната доза пропишана за група поединци од населението;
- 7) околина на нуклеарен објект е подрачје што почнува од физичката ограда на нуклеарниот објект и се простира до оддалеченоста определена со извештајот за сигурноста за секој нуклеарен објект.

Член 3

Присуството на радиоактивни материи во околината на нуклеарниот објект се испитува со контрола на емисијата и имисијата во нормални услови и во нуклеарна несреќа.

Содржината на радионуклиди во околината на нуклеарниот објект се определува во: воздухот, водата и веригата на исхраната со мерење на дозата на надворешното озрачување, како и со определување на други параметри што влијаат врз содржината и распределбата на радионуклидите во околината.

Член 4

Контролата на емисијата и имисијата на радиоактивни материи од нуклеарниот објект служи за:

- 1) утврдување на преносните патишта и на критичните групи население;

2) процена на примените дози за критичните и други групи поединци од населението и колективни дози што ги прима населението и контрола дека примената доза не ги преминува авторизираниите и граничните дози за дадениот нуклеарен објект;

3) проверка на емисијата за даден објект на пропишаната гранична емисиона вредност што е утврдена со помош на прифатениот модел од авторизираниите гранични дози;

4) проверка и евентуално подобрување на прифатените математички модели за процена на имисиите;

5) информирање на населението.

2. Контрола на емисијата

Член 5

Мерењето на емисијата се врши непрекинато и го опфаќа определувањето на одделни активности на сите значајни радионуклиди што се испуштаат со ефлуенти на сите места на испуштање, јачината на дозата на надворешното озрачување на локации внатре во оградата на објектот како и контрола на метеоролошките и хидролошките услови.

Мерењата во смисла на став 1 од овој член се однесуваат на редовната емисија, планираната вонредна имисија и емисија во случај на нуклеарна несреќа.

Член 6

Правилноста на определувањето на емисијата се проверува со периодични интеркомпарациони мерења на истите мостри што ги опфаќаат и краткоживечките радионуклиди. За течни ефлуенти, покрај интеркомпарациони мерења се вршат и периодични мерења на течна, сразмерно составена репрезентативна мостра.

Испитувањата од став 1 на овој член ги вршат најмалку две организации на здружен труд што ги исполнуваат условите за вршење на тие работи.

Член 7

За процена на имисионите вредности и на дозите добиени со математички модел од емисионите вредности за гасови и аеросоли испуштени при нормален погон и во случај на нуклеарна несреќа се користат метеоролошки параметри (насока на ветерот, брзина на ветерот, стабилносни класи, врнежи итн.) во околината на нуклеарниот објект.

Пропишаните вредности на метеоролошките параметри во околината на нуклеарниот објект се користат за дефинирање на метеоролошката ситуација што мора да постои како еден од условите за изведување на планираната вонредна емисија.

Член 8

Континуирано собирање на метеоролошките податоци и нивна обработка обезбедува автоматската метеоролошка станица што е во составот на нуклеарниот објект.

Член 9

За процена на имисионите вредности на дозите добиени со математички модел од емисионите вредности за течни ефлуенти, испуштени во површински води, при нормален погон и во случај на нуклеарна несреќа, се користат основните хидролошки параметри што мораат да се регистрираат континуирано.

Член 10

За процена на влијанието на радиоактивните течни ефлуенти на подземните води во околината на нуклеарниот објект, се користат и податоците за промените на режимот на подземните води во однос на резултатите од претходните испитувања.

3. Контрола на имисијата

Член 11

Контролата на имисионите вредности на ниски нивоа на специфичните активности на поединечни радионуклиди во околината на нуклеарниот објект служи за:

1) определување на радијационото оптоварување (Sv/година) на населението независно од измерените емисиони вредности и модели и за проверка дека примените дози на критичната група население се под пропишаните авторизирани гранични дози;

2) контрола на евентуални промени на специфичните активности на одделни радионуклиди во различни медиуми и биоиндикатори што можат да настанат во подолги периоди како последица од емисијата или од други надворешни влијанија;

3) проверка на адекватноста на критериумите за утврдување на емисионите вредности за даден нуклеарен објект, со оглед на целокупното радијационо оптоварување на населението т. е. со земање предвид и на другите извори на јонизирачки зрачења (природни и вештачки);

4) проверка на исправноста на функционирањето на системот за пречистување на ефлуентите односно на сигурносните мерки и на мерките за заштита.

Целта на мерењето на имисионите вредности во случај на емисии при нуклеарна несреќа е:

1) да се определи ситуацијата и тоа со брз преглед и земање соодветни мостри во текот или непосредно по несреќата;

2) да се обезбедат соодветни податоци за санација и процена на влијанието по нуклеарната несреќа;

3) да се соберат податоци заради информирање на јавноста.

Член 12

Испитувањето на имисионите вредности на одделни радионуклиди на ниско ниво на специфични активности ги опфаќа и сите други позначајни радионуклиди од природно и вештачко потекло во околината на нуклеарниот објект што не се последица од емисијата од тој нуклеарен објект, а придонесуваат кон вкупното озрачување на човекот.

Член 13

За испитување на имисионите вредности во околината на нуклеарниот објект, мерењата мораат да се вршат во лабораторијата што се наоѓа надвор од радијационото влијание на нуклеарниот објект.

Член 14

Испитувањата на имисионите вредности што доведуваат до озрачување на населението во околината на нуклеарниот објект опфаќаат:

- 1) за доза предизвикана од надворешно озрачување:
 - озрачување од околниот воздух (субмерзиско озрачување);
 - озрачување од површината на подлогата и објектите (озрачување од подлогата);
- 2) за доза предизвикана од внатрешно озрачување:
 - инхалација на радионуклиди;
 - ингестија на радионуклиди со внесување во организмот вода и храна.

Член 15

Испитувањето на радионуклидите во воздухот го опфаќа преносниот пат со инхалација и определувањето на дозата на надворешното гама озрачување.

Надворешното озрачување со бета честички (површински и кожни дози) се мери само ако може посебно да се докаже релевантноста на тој преносен пат.

Член 16

Испитувањето на радионуклидите во врнежите опфаќа определување на специфични активности на радионуклидите во цврсти и течни врнежи.

Член 17

Испитувањето на радионуклидите во водата се врши со определување на специфичните активности на радионуклидите во водата со суспендираните честички и во седиментите кај површинските води. Надворешното озрачување со нурнување (имерзивно) се мери само ако може посебно да се докаже релевантноста на тој преносен пат.

Член 18

При испитувањето на преносниот пат на радионуклиди по верижна исхрана, мора да се обезбеди таков избор на мостри што да може да се процени годишното внесување на радионуклиди во организмот на човекот од критичната група население. Притоа мораат да се обезбедат следните услови:

1) мострите за испитување треба да бидат што поблиску до крајот на веригата на исхраната т. е. по можност да се испитува намирница односно дел од намирницата што се конзумира. Ако не се располага со определена намирница или не се конзумира а на место може да се замени со претходната алка во веригата на исхраната. Во случај на емисија при нуклеарна несреќа, надзорот се проширува и на почетокот на веригата на исхраната;

2) намирниците што се контролираат мораат да бидат типични за подрачјето на кое се наоѓа нуклеарниот објект односно на тоа подрачје да се произведуваат агроиндустриски;

3) нетипични намирници се земаат за мостра ако со нив се утврдуваат преносните патишта кај кои што се очекува најголемо влијание на емисиите (критична група и критичен пат);

4) при изборот на намирници од растително потекло предност имаат оние кај кои се конзумираат листови со голема површина и чие созревање трае подолго;

5) за контрола треба да се избираат секогаш исти намирници, изборот на намирниците под контрола треба да се одржува непроменет за да може да се споредуваат резултатите во текот на повеќе години;

6) земјиштето се контролира на местата на кои што се очекува најголемо влијание на емисијата и евентуално натрупување на долгоживечки радионуклиди, вклучувајќи ги и плавините подрачја пред точката на мешање во водотекот.

Член 19

Изборот на одделни радионуклиди што се контролирани со специфични мерења мора да одговара на очекуваните или утврдените податоци за емисијата и од гледиште на радиотоксичноста да се опфатат најзначајните радионуклиди. Ако некои од тие радионуклиди се совпаѓаат со радионуклидите што се присутни во околината од други извори, потребно е да се процени влијанието на нуклеарниот објект со мерења на референтните места на кои што не се очекува влијание на емисијата од нуклеарниот објект.

Член 20

Отстапувања од принципот за определување на составот на радионуклидите се можни само под услов добро да е познат целокупниот изотопски состав и со време да не се менува, или за процена да е прифатено маскимальното можно озрачување што произлегува од потенцијално можниот најнезгоден изотопски состав на мострата.

Член 21

Вкупните активности на мотрите се мерат во согласност со член 20 од овој правилник кога треба да се проценува ситуацијата во вонреден настан и нуклеарна несреќа и ако им следи соодветна проверка на составот.

Член 22

Методологијата на земање, подготвување и мерење на мострите е составен дел од програмата за испитување. При определувањето на методологијата се употребуваат стандарди, технички нормативи и други норми за обезбедување квалитет на производите и услугите што се определени за таа цел.

Член 23

Местата на земање мостри и мерењата се определуваат во околината на нуклеарниот објект, така што да можат на нив најпрвин да се откријат влијанијата на емисијата.

Бројот на местата за земање мостри и зачестеноста на мерењата зависи од карактеристиките на локацијата на нуклеарниот објект, густината на населението и степенот на загрозеноста. Изборот на местото за земање мостри мора да биде репрезентативен и да опфаќа референтни места во смисла на член 19 од овој правилник.

Изборот на местото мора да биде првенствено таков што за поединечен преносен пат да се покаже најнеповолното влијание на емисијата. Во делот на програмата што важи за случај на емисија при нуклеарна несреќа е потребно особено да се предвиди контрола на населбите во поблиската околина на нуклеарниот објект, земајќи ја предвид густината на населението и степенот на загрозеност.

Член 24

Зачестеноста на земање мостри односно мерењата при континуирано земање мостри мора да биде приспособена кон времето на полураспаѓање на радионуклидите, на потребното време за пренесување на радионуклидите по преносен пат до човекот и кон траењето на неkontинуираните емисии. Зачестеноста мора да биде таква што да овозможува процена на средните годишни дози под прифатливи претпоставки за постојана брзина на емисијата во интервалот на земање на мострите.

Во случај на несреќа, вонредни планирани и поголеми непланирани емисии, зачестеноста на земање мостри се приспособува кон потребите за процена на ситуацијата односно за процена на зголемената имисија, сразмерно со оценетиот степен на загрозеност.

Член 25

За процена на ускладеноста на озрачувањето со авторизаните гранични дози, опремата мора да биде таква што да овозможува определување на доза помала или еднаква на 1/3 од авторизираната гранична доза.

Како задоволителна прецизност при определувањето на поединечни специфични активности на радионуклидите во имисиони мостри што содржат повеќе значајни радионуклиди, се зема долната граница на мерењето од која може да се процени 1/30 од авторизираната гранична доза за поединечни радионуклиди.

Ако емисијата се состои од еден радионуклид или од еден радионуклид и урамнотежена верига на радионуклидни потомци, како соодветна прецизност при определувањето на специфичната активност на тој радионуклид во емисионите мостри се зема долната граница на мерењето од која може да се процени 1/3 од авторизираната гранична доза за тој радионуклид со верига на потомци.

Долните граници на детекцијата мораат да бидат пониски од границите наведени во ст. 1 до 3 од овој член.

Член 26

Корисникот на нуклеарниот објект утврдува годишна програма за испитување на имисијата која мора да содржи:

- 1) елементи на човековата средина (медиумот) и преносен пат;
- 2) радионуклиди што се испитуваат;
- 3) метод на мерење, обработка и земање мостри;
- 4) ознака на локациите на кои се земаат мострите или изведуваат мерењата;
- 5) населеност;
- 6) зачестеност на земањето мостри и мерењата;
- 7) мерни големини и нивни единици на мера;
- 8) интеркомпарациони мерења, и
- 9) критериуми за обезбедување квалитет на мерењето.

Програмата за испитување на имисијата мора да биде изработена во форма на табели и карти.

Член 27

Годишниот извештај за резултатите од испитувањата на емисијата и имисијата мора да содржи:

- 1) уводно објаснение (правен основ за испитување, податоци за почетокот на испитувањето, посебни забележувања за изведувањето на програмата, како што се промени во методологијата на земање мостри и мерења и отстапување од програмата);

- 2) кратка содржина на евалуацијата;
- 3) евалуација на мерните податоци со процена на оптоварувањето во дози;
- 4) табеларен приказ на пропишаната програма за мерење;
- 5) табеларен приказ на обработените мерни резултати.

Табеларниот приказ на обработените мерни резултати мора да содржи:

- мерни податоци пресметани на просекот на временскиот интервал на мострирање со наведените мерни единици и процена на целокупната грешка на резултатите од испитувањето;
- податоци за времето и крајот на земањето на мострите;
- средна годишна или друга репрезентативна вредност добиена од податоците и вредност која е употребена кај евалуацијата на годишните оптоварувања.

Член 28

Резултатите од мерењата на периодично земените мостри мораат да му бидат познати на корисникот на нуклеарниот објект во текот на следниот период на земање на тој вид мостри, односно и во покус рок ако тоа со програмата за испитување, со планот, со програмата за известување или на друг начин е определено.

4. Одредби за одделни нуклеарни објекти

Член 29

Елементите за изработка на програмата за испитување на контаминацијата со радиоактивни материи во околината на нуклеарната електрана во нормални услови на работа се дадени во табела 1, која претставува составен дел на овој правилник.

Член 30

Службата за заштита од јонизирачки зрачења на организацијата на здружен труд која користи нуклеарна електрана, како и изведувачите на мерењето на имисијата, мораат да имаат, според заедничката програма на мерење во случај на нуклеарна несреќа, подготвени мерни места и постапки за брза процена на имисијата во случај на нуклеарна несреќа. Во таа програма мораат да се вклучат и мерењата што се предвидени за контрола на имисиите во нормални услови на работа на нуклеарната електрана.

За одржување на приправност за случај на несреќа, изведувачите на мерењето мораат трипати годишно, а службата за заштита од јонизирачки зрачења на електраната еднаш годишно, да ги спроведуваат мерките од програмата за одржување на таа приправност, во кои предвидуваат определени постојани места и постапки за земање на мостри и мерења. Елементите за изработка на програмата за испитување на контаминацијата со радиоактивни материи во околината на нуклеарната електрана, во случај на нуклеарна несреќа, се дадени во табела 2, која претставува составен дел на овој правилник.

Во случај на нуклеарна несреќа ситуацијата во очекуваните подрачја на влијанието се оценува со пробните мерења на имисијата според програмата за мерење во случај на несреќа. Програмата за испитување на имисиите се приспособува кон дадената ситуација во согласност со процената на траењето и развојот на условите, како и кон потребата од надгледување на пошироко подрачје врз основа на однапред подготвената мрежа на мерните места.

Член 31

Испитувањето на имисијата во околината на нуклеарниот истражувачки реактор ги опфаќа сите постројки односно извори на имисијата внатре во оградата на нуклеарниот објект за кои се проценува дека при нормална работа позначајно или споредливо придонесуваат за имисијата и радиационото оптоварување на населението, или тоа можат да го сторат во нуклеарна несреќа.

Постројки односно извори на имисији во смисла на став 1 од овој член се: реакторска постројка во потесна смисла, склад на исслужено гориво, склад на радиоактивни отпадни материи, жешки лаборатории, радиохемиски постројки, нуклеарни медицински постројки, складови на радиоактивни материи и друго.

Член 32

Испитувањето на имисијата во смисла на член 31 од овој правилник се врши така што е можна процена на придонесот на одделна постројка или на извор на имисија внатре во оградата на целокупната имисија, а со тоа и приспособување на испитувањето на одделна постројка или извори на имисија кон неговото значење.

Член 33

Испитувањето на имисијата во околината на истражувачкиот нуклеарен реактор, во кој постигната максимална топлотна енергија не преминува 1 MW (еден мегават) може да биде извршено на самата ограда на објектот или внатре во оградата ако со тоа се добива место со релативно поголемо влијание на имисијата.

Ако се проценува дека имисионите вредности во околината на реакторот од став 1 на овој член во просек се помали или еднакви на 1/10 од долната граница на детекција од ст. 1 до 3 на член 25 од овој правилник, испитување на имисијата може да се врши само со мерење на имисијата ако се исполнети условите од чл. 19 и 20 на овој правилник.

Одредбите на ст. 1 и 2 од овој член се применуваат само на реактор како постројка во потесна смисла и на склад на исслужени горивни елементи. За другите постројки или извори на имисија внатре во оградата од член 31 на овој правилник, мора стручно да се оцени оправданоста на такиот начин на испитување.

Елементите за изработка на програма за испитување на контаминацијата со радиоактивни материи во околината на истражувачкиот нуклеарен реактор со постигната максимална моќност од 1 MW се дадени во табела 3 која е составен дел на овој правилник.

Член 34

Елементите за изработка на програма за испитување на контаминацијата со радиоактивни материи во околината на истражувачкиот нуклеарен реактор чија максимално постигната моќност на топлотна енергија е над 1 MW се дадени во табела 4 која е составен дел на овој правилник.

Член 35

Имисијата од нуклеарни топлини, постројки за обогатување на уранот, постројки за изработка на горивни елементи, постројки за преработка и депонирање на озрачено нуклеарно гориво и објекти со постројки и опрема што служат за складирање, преработка и депонирање на радиоактивни отпадни материи, се испитува врз основа на извештај за сигурноста на тие објекти.

Член 36

Корисникот на нуклеарниот објект мора да донесе програма за осигурување и програма за контрола на квалитетот на испитувањата што се вршат во согласност со одредбите на овој правилник.

Со програмата за осигурување мора да се обезбеди:

- 1) постапките на анализата да бидат исправни и коректно да се изведуваат;
- 2) опремата за мерење да функционира исправно;
- 3) да се чуваат сите конечни резултати;
- 4) да можат да се утврдат сите грешки на резултатите од мерењето.

Со програмата за контрола на квалитетот мора да се опфати:

1) школување на персоналот за вршење на испитувања;

2) проверка на квалитетот на опремата за мерење со повремено еталонирање и одржување;

3) верификација на постапката за анализа со помош на рутински мерења на контролните мостри, кои вклучуваат интеркомпарациони мерења со организациите што се овластени за вршење на тие работи и со лабораториите на Меѓународната агенција за атомска енергија;

4) опрема за мерење што треба да биде во метролошка врска со југословенските секундарни односно примарни еталони.

Член 37

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 1728

21 април 1986 година

Белград

Заменик - претседателот на Сојузниот комитет за труд, здравство и социјална заштита,
Мила Горѓиќ, с. р.

Табела 1

ЕЛЕМЕНТИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОГРАМА ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА КОНТАМИНАЦИЈАТА СО РАДИОАКТИВНИ МАТЕРИИ ВО ОКОЛИНАТА НА НУКЛЕАРНА ЕЛЕКТРАНА

- ИСПИТУВАЊЕ НА ИМИСИОНИТЕ ВРЕДНОСТИ ВО НОРМАЛНИ УСЛОВИ НА РАБОТА НА НУКЛЕАРНАТА ЕЛЕКТРАНА -

Опис на пренесувачот односно на преносниот пат

Вид и опис на мерењето	Место на мострирањето (минимален број места)	Вид мостра	Зачестеност на мострирањето	Зачестеност на мерењето	Забелешка
1	2	3	4	5	6
10. ВОДИ					
11. ПРИЕМНИК НА ТЕЧНИ ЕФЛУЕНТИ					
11.G. Изотопска анализа на гама емитери со VR гама спектрометрија*)	За реки: 1 референтно место спротиводно од изливот на ефлуентите 1 место низводно на точката на мешањето (минимално 2 места)	Вода + суспендирана материја (~ 50 l)	Составена мостра континуирано собирањена за 31 ден	1 x месечно	Континуирано земање мостра во интервали пократки од 2 часа
11.S. ^{89/90} Sr Специфична анализа, радиохемијска изолација на Sr, детекција со пропорционален или GM бројач	За води без протек 1 место кај изливот 3-4 места во правците на струењето на радиусот на мешањето (минимално 4 места)	Филтерски остаток	1 x во 6 месеци	Филтерски остаток добиен со филтрирање низ филтрот „црна лента“	
11.H ¹ Н Електролитско збогатување, специфична анализа со сцинтилационен спектрометар	(минимално 4 места)	Вода (~ 1 l)	Составена мостра	1 x месечно	Анализа на суштината на водената мостра и на филтерскиот остаток Кај анализата на 11.S да се употреби иста мостра по анализата на 11.G
111. СЕДИМЕНТИ И ВОДЕНА БИОТА					
111.G VR гама спектрометрија	За реки: 1 референтно место спротиводно од изливот на ефлуентите	Седиментирачка материја	континуирано собирање на седимент. материја	1 x три-месечно	Употреба на исти моистри за 111.G и 111.S
111.S ^{89/90} Sr Специфична анализа	2-3 места, почнувајќи кај точката на мешањето низводно (минимално 3 места)	Водена биота: неколку избрани моистри од расположливите видови со најголем биоконцентрационен фактор;	еднократни моистри	1 x три-месечно	Кај континуирано собирање да се употреби прибор

*) Гама спектрометрија, со високо разлучување (со резолуција)

	1	2	3	4	5	6
		За води без протек: 4 места како во 11. и повеќе додатни места на поголеми оддалечувања (минимално 6 места)	Истовремено земање на седименти од почвата			Кај земањето на седименти со биота да се земе седимент
12. ВОДОВОДИ						
12.G	VR гама спектрометрија	- Црпилишта (зафати) на водоводи за кои не е исклучена можноста да се напојуваат од река помеѓу изливот и точката на мешање	Вода + суспендирана материја (~ 50 l)	Составена мостра, дневно мострирање или поединечни мостри според степе- нот на оптоварување	Според степе- нот на веројатноста на оптоварувањето; ориентационо 1 x месечно	
12.S	^{89/90} SR Специфична анализа	- За црпилишта по точката на мешање само ако пресметаната доза врз основа на мерењето од член 11 покаже релевантност на таквиот пат				
12.H	³ H Специфична анализа	-Црпилишта на оддалечувања до 10 km од изводот на емисијата што можат да се напојуваат со други површински води односно со оптоварени врнежи	вода (~ 1 l)			
13. ВРНЕЖИ И FALLOUT						
13.G	VR гама спектрометрија	Повеќе локации на оддалеченост до 10 km од емисиониот извор на часовити ефлуенти во насоките на најчестите ветрови или врнежи	составена мостра	1 x месечно континуирано собирање	1 x месечно	Fallout може и додатно да се контролира со систем на вазелински плочи или со сличен прибор што е предвиден за емисии во нуклеарна несреќа
13.H	³ H Специфична анализа					
13.S	^{89/90} Sr Специфична анализа					
20. ВОЗДУХ						
20.J	Специфични мерења на ¹³¹ I и изотопска анализа на частикулати со VR гама спектрометрија	Повеќе места во насоката на најчестите ветрови и во насоките на населбите (минимално 4 места); можност за менување на местото со преносни црпи	Континуирано црпење преку комбиниран јодов филтер (стаклен микрофибер + активен јаглен + TEDA) за 15 дена	1 x на 15 дена континуирано собирање	1 x во 15 дена	Системот на црпи за определување на ¹³¹ I е битен за случај на акцидентни емисии

	1	2	3	4	5	6
20.G	Изотопска анализа на – гама емитери на аеросоли со VR гама спектрометрија		Континуирано црпење преку филтер за аеросоли; составена мостра од филтери, што се менуваат со оглед на зачепувањето	1 × месечно континуирано собирање	1 × месечно	Минимално потребна зафатнина 6000 m ³
20.S	^{90/90} Sr Специфична анализа на аеросоли				1 × три-месечно	
30.	ДИРЕКТНО ОЗРАЧУВАЊЕ					
30.T	TL дозиметри 3 на мерно место	До 64 мерни точки распоредени во два концентрични круга во појас до 10 km околу точката на емисијата. Внатрешен круг на радиусот и најверојатно допирање на облакот со површината на земјата		1 × во 6 месеци	1 × во 6 месеци	Системот е битен за случај на емисии во нуклеарна несреќа
30.D	Континуиран мерач на доза на гама зрачење со автоматски алармантен систем	Повеќе места во правец на најчестите ветрови и во правец на населбите (минимално 3 места)		континуирана автоматска мрежа		Системот е битен за случај на емисии во нуклеарна несреќа и мора да има соодветен мерен распон од нивото на природниот фон обично комбиниран со метеоролошка автоматска станица
40.	ЗЕМЈИШТЕ					
40.G	Изотопска анализа	Користени земјишта за земјоделски цели	мостра со 3 длабочини (0–5 cm, 5–10 cm, 10–15 cm)	1 × во 6 месеци, сезонски	1 × во 6 месеци	
50.	ВЕРИГА НА ИСХРАНАТА					
51.	МЛЕКО					
51.G	Изотопска анализа на гама-емитери со VR гама спектрометрија	места на најголема имисија на оддалеченост до 16 km од изворот на емисијата што служи за пасење		1 × месечно	1 × месечно	
51.S	^{89/90} Sr Специфична анализа					
51.J	Специфична анализа на ¹³¹ I, радио-хемиска сепарација со јонски изменувач на гама спектрометријата или бета мерењето			1 × месечно во време на пасењето	1 × месечно во време на пасењето	Употреба на трева како претходна алка во веригата на исхраната

1	2	3	4	5	6
52.	ДРУГА ХРАНА				
52.G	Изотопска анализа	Растителна храна: особено со голема површина на листовите што се конзумираат; храна од животинско потекло; особено риба и месо	сезонско земање и мерење распоредено преку цела година		Одбирање на исти мостри низ редица години за компарација. Употреба на биоиндикатори како претходна алка во веригата на исхраната
52.S	^{89/90} Sr				

Табела 2

ЕЛЕМЕНТИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОГРАМА ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА КОНТАМИНАЦИЈАТА СО РАДИОАКТИВНИ МАТЕРИИ ВО ОКОЛИНАТА НА НУКЛЕАРНА ЕЛЕКТРАНА ВО СЛУЧАЈ НА НУКЛЕАРНА НЕСРЕЌА

– ЕЛЕМЕНТИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОГРАМА ЗА ПЕРИОДИЧНИ МЕРЕЊА НА КОНТАМИНАЦИЈАТА ПОТРЕБНИ ЗА ОДРЖУВАЊЕ НА ПРИПРАВНОСТ ВО ОКОЛИНАТА НА НУКЛЕАРНАТА ЕЛЕКТРАНА –

Вид и опис на мерењето	Место на мострирањето	Вид мостра	Зачестеност на мострирањето	Зачестеност на мерењето	Забелешка
1	2	3	4	5	6
ВОЗДУХ И ПОЈВА					
1. Брзина на гама дозата – баждарени автоматски и рачни инструменти; чувствителност 20% од нормалната брзина на дозата. Определување на метеоролошките параметри на теренот со автоматска станица на МЕ*)	Програмирани места во зоните и секторите на околината на НЕ	итно определување на брзината на гама-дозата	при обиколката на МЕ*)		определување на локалните референтни вредности
		Определување на стабилносните класи			
2. Определување на дозата на надворешното озрачување со TLD дозиметри	точка 30.T од програмата (Таб. 1) и додатно: пред поголеми населби според степенот на загрозеноста	3 дозиметри на локација	1 x 6 месеци		пробна измена на дозиметарот при обиколка на МЕ*)
3. Континуирано мерење на дозата на гама зрачење со автоматски алармен систем	точка 30.D од програмата (Табела 1)	континуирана автоматска мрежа врзана на сметачот на НЕ			
4. Определување на ¹³¹ I во воздухот	точка 20.J од програмата (Таб. 1) и додатно: пред поголема населба според степенот на загрозеноста	континуирано филтрирање преку филтер за определување на јодот во текот на 15 дена		по една точка на обиколка	додатни пробни мерења во колите на МЕ*), со VR гама спектрометријата-сите употребувани геометрии на филтерот при обиколка
		брзо пробно определување на активноста со подвижна пумпа за определување на јодот во МЕ*) при обиколка			

* МЕ – мобилна единица со мерна лабораторија во коли

1	2	3	4	5	6
5.	Определување на аеросоли	точка 20.G и 20.S од редовната програма (Табела 1) и додатно: пред поголема населба според степенот на загрозеноста	континуирано филтрирање преку филтер за аеросоли, составена мостра од филтери што се менуваат	по една точка на обиколка	додатни пробни мерења во коли на МЕ*) со VR гама спектрометрија и компарација со монитор за површинска контаминација (бета-алфа) при обиколка
6.	Определување на површинската контаминација на почвата со лепливи (вазелински) плочи; VR гама спектрометрија и компарација со монитор за површинска контаминација (бета-алфа)	локации покрај јодовните пумпи во насока на најчестите ветрови и спрема населби	континуирано одржување со месечно обновување на лепливиот слој, составена месечна мостра на сите плочи	по една точка на обиколка	додатни пробни мерења во коли на МЕ*) при обиколка
7.	VR гама спектрометрија in situ	програмирани места во зоните и секторите околу HE	определување на присутни радионуклиди во почвата		пробни мерења при обиколка на МЕ*)

ВЕРИГА НА ИСХРАНАТА

8.	Контаминација на прехранбени производи од локално потекло на поголеми оддалечености, (анализи: 51.J, 51.G, 51.S од табелата 1)	додатно според точка 51 од програмата (Табела 1) пред поголема населба според степенот на загрозеноста	млеко еднократна мостра	3 × годишно за време на пасењето
----	--	--	-------------------------	----------------------------------

Табела 3.

ЕЛЕМЕНТИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОГРАМА ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА КОНТАМИНАЦИЈАТА СО РАДИОАКТИВНИ МАТЕРИИ ВО ОКОЛИНАТА НА ИСТРАЖУВАЧКИОТ НУКЛЕАРЕН РЕАКТОР СО ПОСТИГНАТА МАКСИМАЛНА МОКНОСТ ОД 1 MW

Опис на пренесувачот односно на преносниот пат

Вид и опис на мерењето	Место на мострирањето	Вид мостра	Зачестеност на мострирањето	Зачестеност на мерењето	Забелешка
1	2	3	4	5	6
10. ВОДИ					
11. ВОДА НА СЕКУНДАРЕН ОТВОРЕН КРУГ НА ЛАДЕЊЕ					
11.M Монитор на активност-гама чувствителен детектор, со енергиска дискриминација.	секундарна вода на излезот од топлотниот измешувач и пред пуштањето во каналот	континуирано мерење на вода во протек	континуирано	континуирано	надзор на непропустноста на примарниот круг на ладењето
11.G Изотопска анализа на гама-емитери со VR гама спектрометрија		вода + корозивна тиња (~ 50 l)	еднократна или составена мостра	периодично најмалку 1 × во годината	
12. ПОДЗЕМНИ ВОДИ					
12.G Изотопска анализа на гама-емитери со VR гама спектрометрија	– подземна вода од непосредна близина на базен за исслужено гориво – подземна вода од непосредна близина на склад на радиоактивни отпадоци	вода + суспендирана материја (~ 50/1)	еднократна или составена мостра	периодично, најмалку 1 × во годината	надзор на непропустноста на базенот за складирање на исслужено гориво и на отсутноста на промивањето на складовите на радиоактивни отпадоци

*) МЕ – мобилна единица со мерна лабораторија во коли

1	2	3	4	5	6
14. ОТПАДНИ ВОДИ					
14.M	Монитор на актив- носта – гама чув- ствителен детектор со енергиска дискри- минација	отпадни води пред излезот од оградата на нук- леарниот објект	континуирано мерење во проте- кот	контурнирано за време на емисии, за време на отсуство на секундарна вода за ладење	континуиран над- зор на разрежува- њето на отпадните води
14.G	Изотопска анализа на гама емитерите со VR гама спектро- метрија	отпадни води од резервоар на ра- диоактивни от- падни води	сразмерно соста- вена репрезента- тивна мостра	пред празне- њето на резер- воарот	определување на годишните емисии во река
20. ВОЗДУХ					
20.Mp	Монитор на радио- активни гасови гама и бета чувствителен детектор	вентилационен ошак; површина на ре- акторската раз- ладна вода; испусти на раз- ладни гасови (воздух и други), што биле во не- утронски флуks	континуирано во ошак на други ло- кации за време на емисиите	континуирано во ошак на други лока- ции за време на емисиите	определување на годишните емисии
20.Ma	Мониторинг радиа- тивни аеросоли со пумпа гама и бета чувствителен детек- тор, калибрација	вентилационен ошак	континуирано црпење преку филтер за аеросо- ли, составена мостра од филте- ри што се мену- ваат со оглед на зачепувањето	континуирано или периодич- но	
20.G	Изотопска анализа на гама емитери на аеросоли со VR гама спектрометрија	вентилационен ошак; место во насо- ка на најчестите ветрови и во на- сока на населби (минимално 1)		периодично	определување на емисиите на лока- ција со најголемо влијание на емиси- јата на или внатре во оградата
30. ДИРЕКТНО ОЗРАЧУВАЊЕ					
30.D	Континуиран мерач на доза гама зраче- ње	место во насока на најчестите ветрови и во на- сока на населби (минимално 1)	континуирано	континуирано	оцена на дозата на субмерзија на ло- кација со најголе- мо влијание на емисијата на или надвор од оградата

Табела 4

ЕЛЕМЕНТИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ПРОГРАМА ЗА ИСПИТУВАЊЕ НА КОНТАМИНАЦИЈАТА СО РАДИОАКТИВ-
НИ МАТЕРИИ ВО ОКОЛИНАТА НА ИСТРАЖУВАЧКИОТ НУКЛЕАРЕН РЕАКТОР СО ПОСТИГНАТА МАКСИ-
МАЛНА МОКНОСТ ПРЕКУ 1 MW

Вид и опис на мерењето	Место на мострирањето	Вид. мостра	Зачестеност на мострира- њето	Зачестеност на мерењето	Забелешка
1	2	3	4	5	6
1. ТЕКУШТИ ВОДИ					
Изотопска анализа на гама емитери VR гама спектрометрија	1 референтно место спротивод- но од изливот на ефлуент 1 место низводно од изливот на инфлуент 1 место реципи- ент на технолош- ки води		1 x месечно (континуирано собирање)	1 x месечно	

1	2	3	4	5	6
$^{89/90}\text{Sr}$ Специфична анализа Радиохемиска сепарација Детекција со пропорционален или GM детектор	1 референтно место спротиводно од изливот на ефлуент	Вода + суспендиран материјал (50 l)	1 x месечно (континуирано собирање)	2 x годишно	
^3H Електролитичко збогатување Специфична анализа со сцинтилационен спектрометар	1 место реципиент на технолошки води			12 x годишно	

2. РЕЧЕН СЕДИМЕНТ

Изотопска анализа на гама емитери VR гама спектрометрија	1 референтно место спротиводно од изливот на ефлуент 1 место низводно од изливот на ефлуент 1 место реципиент на технолошки води	Материјал од дното собран со гребачка во слој од 10 cm (сува мостра)	1 x годишно	1 x годишно	
$^{89/90}\text{Sr}$ Специфична анализа Радиохемиска сепарација Детекција со пропорционален или GM детектор			по потреба (најмалку 1 x годишно)		

3. ВОДОВОД

Изотопска анализа на гама емитери VR гама спектрометрија	водовод	вода за пиење	1 x годишно или по потреба		
---	---------	---------------	----------------------------	--	--

4. ВРНЕЖИ

Изотопска анализа на гама емитери VR гама спектрометрија	2-3 места во насока на најчестите ветрови во насока на населби				
$^{89/90}\text{Sr}$ Специфична анализа Радиохемиска сепарација Детекција со пропорционален или GM детектор	оддалеченост според извештајот за сигурноста	врнежи + натаможен прав	1 x месечно (континуирано собирање)	1 x месечно	
^3H Електролитичко збогатување Специфична анализа со сцинтилационен детектор	1 референтно место (надвор од влијанието на реакторот)	врнежи			

5. ЗЕМЈИШТЕ

Изотопска анализа на гама емитери VR гама спектрометрија	Во непосредна околина на реакторот	длабочина: 0 - 5 cm 5 - 10 cm 10 - 15 cm			
$^{89/90}\text{Sr}$ Специфична анализа Радиохемиска сепарација Детекција со пропорционален или GM детектор			По потреба 1 x во 6 месеци	1 x во 6 месеци	6 мостри

6. ВОЗДУХ

Изотопска анализа на гама емитери VR гама спектрометрија	2-3 места во насока на најчестите ветрови во насока на населби оддалеченост според извештајот за сигурноста	континуирано собирање на аеросолни филтери, промена во однос на зачепувањето	1 x месечно (месечна збирна мостра)	1 x месечно	
---	--	--	-------------------------------------	-------------	--

1	2	3	4	5	6
Специфично мерење на ^{137}I и изотопска анализа на аеросоли VR гама спектрометрија		Континуирано собирање на филтерот за определување на јодот во текот на 15 дена	2 x месечно	2 x месечно	за емисија во нуклеарна несреќа важно е да се располага со повеќе собирачи
$^{89/90}\text{Sr}$ Специфична анализа Радиохемика сепарација Детекција со нискофонски пропорционален или GM детектор	1 референтно место (надвор од влијанието на реакторот)	Како за VR гама спектрометрија на аеросоли		1 x на 3 месеца, условно, доколку тоа е оправдано со податоци од емисијата	
7. ДИРЕКТНО ЗРАЧЕЊЕ					
Интегрална доза на гама зрачења TL дозиметри, 2-3 по мерно место	На местата дефинирани под 6		1 x на 3 месеци	1 x на 3 месеци	Битно за случај на емиси во нуклеарна несреќа
Континуирано мерење на дози гама зрачења	1-2 места во правец на најчестите ветрови и во правец на населби	континуирано автоматско мерење			
8. ХРАНА					
Изотопска анализа на гама емитери VR гама спектрометрија	овошје: од плантажи во непосредна околина	сите видови овошја од плантажи	сезонски		
	риба: спротивно и низводно од местото од местото на вливот на течните ефлуенти	избрани мостри на риби со оглед на миграционите особини и специфичностите на исхраната	1 x годишно	1 x годишно	

747.

Врз основа на член 42 став 3 од Законот за девизното работење („Службен лист на СФРЈ”, бр. 66/85) и член 66 став 1 точка 18 од Законот за Народната банка на Југославија и за единственото монетарно работење на народните банки на републиките и народните банки на автономните покраини („Службен лист на СФРЈ”, бр. 49/76, 41/81 и 26/84), Советот на гувернерите донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНА И ДОПОЛНЕНИЕ НА ОДЛУКАТА ЗА УСЛОВИТЕ И РОКОВИТЕ ПОД КОИ МОЖЕ ДА СЕ ОДОБРИ ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА РОКОТ НА НАПЛАТА НА ИЗВЕЗЕНИТЕ СТОКИ И УСЛУГИ

1. Во Одлуката за условите и роковите под кои може да се одобри продолжување на рокот на наплата на извезените стоки и услуги („Службен лист на СФРЈ”, бр. 7/86 и 30/86), точка 4 се менува и гласи:

„4. Ако со меѓународен договор се репрограмираат долговите на односната земја или ако надлежните органи од одделни земји официјално, преку надлежните југословенски органи, ги известиле доверителите од Југославија дека не можат, за едно догледно време да ги намирваат обврските на плаќањето, рокот од член 42 на Законот може да се продолжи до рокот утврден со договор за репрограмирање односно до рокот кој организацијата на здружен труд ќе го договори со нов договор или со анекс-договор.

За склучените меѓународни договори односно за продолжување на роковите од став 1 на оваа точка, Народната банка на Југославија ги известува народните банки на републиките односно народните банки на автономните покраини”.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ”.

О. бр. 79
2 септември 1986 година
Белград

Претседател
на Советот на гувернерите
гувернер
на Народната банка на
Југославија,
Душан Влатковиќ, с.р.

748.

Врз основа на член 16, чл. 19 до 25 и член 65 од Законот за Народната банка на Југославија и за единственото монетарно работење на народните банки на републиките и народните банки на автономните покраини („Службен лист на СФРЈ”, бр. 49/76, 41/81 и 26/84), во согласност со одредбите на Одлуката за целите и задачите на заедничката емисиона и парична политика и на заедничките основи на кредитната политика во 1986 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 75/85 и 38/86) и на Одлуката за остварување на целите и задачите на заедничката емисиона и парична политика и на заедничките основи на кредитната политика во 1986 година („Службен лист на СФРЈ”, бр. 21/86 и 44/86), Советот на гувернерите донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНА НА ОДЛУКАТА ЗА УСЛОВИТЕ ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ПРИМАРНАТА ЕМИСИЈА ВО 1986 ГОДИНА

1. Во Одлуката за условите за користење на примарната емисија во 1986 година („Службен лист на СФРЈ”, бр.

21/86, 30/86, 35/86, 38/86 и 45/86), во точка 21 став 1 процентот: „51%“ се заменува со процентот: „55%“.

2. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

О. бр. 82

2 септември 1986 година

Белград

Претседател
на Советот на гувернерите
гувернер
на Народната банка на
Југославија,
Душан Влатковиќ, с.р.

749.

Врз основа на член 124 став 10 од Законот за прометот на стоки и услуги со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 66/85 и 38/86) сојузниот секретар за надворешна трговија пропишува

УПАТСТВО

ЗА ПОДНЕСУВАЊЕ НА БАРАЊЕ И ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА ДОПОЛНИТЕЛНИ КОНТИНГЕНТИ ЗА УВОЗ НА СУРОВИНИ И РЕПРОДУКЦИОНЕН МАТЕРИЈАЛ ЗАРАДИ ПРОИЗВОДСТВО ЗА ИЗВОЗ И НАЧИН НА КОНТРОЛА НА УВОЗОТ И ИЗВОЗОТ

1. Организациите на здружен труд барање за утврдување на дополнителен контингент за увоз на сировини и репродукционен материјал заради производство за извоз поднесуваат до Сојузниот секретаријат за надворешна трговија на образецот што е отпечатен кон ова упатство и претставува негов составен дел. Кон барањето се поднесува доказ дека е договорена работа на извоз за чија реализација е потребен увоз на сировини и репродукционен материјал (преддоговор, договор за извоз и сл.).

2. Во пријавата за склучен договор за увоз на сировини и репродукционен материјал, во горниот дел, организацијата на здружен труд ја запишува клаузулата: „увоз заради извоз“, а во рубриката „забелешка“ - бројот на решението на Сојузниот секретаријат за надворешна трговија и бројот на пријавата за склучен договор за извоз. Во пријавата за склучен договор за извоз, во горниот дел, организацијата на здружен труд ја запишува клаузулата: „врзана работа извоз-увоз“, а во рубриката „забелешка“ - бројот на решението на Сојузниот секретаријат за надворешна трговија.

3. Во постапката на увозно царинење на стоките организацијата на здружен труд ѝ го поднесува на надлежната царинарница на увид решението на Сојузниот секретаријат за надворешна трговија и пријавата за склучен договор за увоз на сировини и репродукционен материјал, а во постапката на извозно царинење на стоките - и пријавата за склучен договор за извоз.

Царинарницата преку која се врши извоз и увоз на стоките наведени во решението на Сојузниот секретаријат за надворешна трговија контролира дали се работи за извоз или за увоз на назначените стоки и дали тие стоки се изработени од сировини и друг репродукционен материјал, што се увозно опаринети по пријавата за склучен договор за увоз што е поднесена со царинската декларација.

Ако во постапката на царинење се утврди дека увозот на сировини и друг репродукционен материјал или извозот на стоки не се врши во согласност со решението на Сојузниот секретаријат за надворешна трговија, царинарницата ќе го извести за тоа Сојузниот девизен инспекторат заради покренување на постапка, а копија од известувањето ќе му достави на Сојузниот секретаријат за надворешна трговија.

4. Сојузната управа за царини, согласно со член 124 став 7 од Законот за прометот на стоки и услуги со странство, води евиденција за одобриениот увоз и извршениот извоз на стоки, во валута и во динари со паритет југословенска граница, по секое издадено решение.

Евиденцијата ги содржи следните податоци:

1) за увоз на сировини и друг репродукционен материјал:

- бројот и датумот на решението,
- матичниот број на производителот,
- бројот на увозната царинска декларација,
- датумот на царинењето на стоките,
- тарифниот број од Списокот на стоките со форми на извоз и увоз,

- вредноста на стоките во валута и вредноста на стоките во динари франко југограница,

- бројот на пријавата за склучен договор за увоз;

2) за извоз на стоки:

- бројот и датумот на решението,
- матичниот број на производителот,
- бројот на извозната царинска декларација,
- датумот на извозното царинење,
- тарифниот број од Списокот на стоките, со форми на извоз и увоз,

- вредноста на стоките во валута и вредноста на стоките франко југограница во динари,

- бројот на пријавата за склучен договор за извоз.

5. Во постапката на увозно царинење во рубриката 23 на увозната царинска декларација подносителот на декларацијата го запишува бројот на решението на Сојузниот секретаријат за надворешна трговија, а кај извозното царинење бројот на решението се запишува во рубриката 18 на извозната царинска декларација.

6. Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

П. бр. 25005

4 септември 1986 година

Белград

Сојузен секретар
за надворешна трговија,
Ненад Крешиќ, с.р.

(фирма, односно назив на организацијата на здружен труд)

(место и датум)

ДО СОЈУЗНИОТ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА НАДВОРЕШНА ТРГОВИЈА

БЕЛГРАД

Барање за утврдување на дополнителен контингент

Ве молиме врз основа на член 124 став 6 од Законот за прометот на стоки и услуги со странство („Службен лист на СФРЈ“, бр. 66/85 и 38/86) да ни се утврди дополнителен контингент за увоз на сировини и репродукционен материјал заради производство за извоз на конвертибилното подрачје.

Во врска со наведената работа се даваат следните податоци:

I Увоз на сировини и репродукционен материјал

1. Наименовање

2. Тарифен број:

3. Вредност на стоките:

- во валута

- во динари

4. Количини

5. Земја на увозот

6. Царинарница преку која се увезува

7. Рок за увоз

II. Извоз на стоки

1. Наименовање на стоките _____
2. Тарифен број _____
3. Вредност на стоките: _____
 – во валута _____
 – во динари _____
4. Количина на стоките _____
5. Земја на извозот _____
6. Царинарница преку која се извезува _____
7. Рок за извоз, со краен датум на извозот _____

III. Посебни забелешки

1. Вредност на увозните сировини и репродукционен материјал во однос на извозот _____

(м.п.)

(потпис на овластеното лице)

750.

Врз основа на член 63 став 4 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), Сојузниот завод за стандардизација објавува

ИЗМЕНА НА СПИСОКОТ

НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА ЗДРУЖЕН ТРУД ОВЛАСТЕНИ ЗА АТЕСТИРАЊЕ НА ЕЛЕКТРИЧНИ АПАРАТИ ЗА ДОМАКИНСТВО И ЗА ВРШЕЊЕ РАБОТИ НА ЗАДОЛЖИТЕЛНО АТЕСТИРАЊЕ НА ПРОТИВЕКСПЛОЗИВНО ЗАШТИТЕНИ ЕЛЕКТРИЧНИ УРЕДИ ШТО СЕ НАМЕНЕТИ ЗА УПОТРЕБА ВО ПРОСТОРИТЕ ЗАГРОЗЕНИ ОД ЕКСПЛОЗИВНИ СМЕСИ

Во Списокот на организациите на здружен труд овластени за атестирање на електрични апарати за домаќинство и за вршење работи на задолжително атестирање на противексплозивно заштитени електрични уреди што се наменети за употреба во простории загрозени од експлозивни смеси („Службен лист на СФРЈ”, бр. 3/80, 26/81 и 46/82) точка 6 се менува и гласи:

„6) Основна организација на здружен труд за испитување на квалитетот „КВАЛИТЕТ” со ограничена супсидијарна одговорност, Ниш, Булевар Велка Влаховиќа бр. 80-82, во составот на ЕИ Работна организација Истраживачко развојни институт, со ограничена супсидијарна одговорност, Белград, Батајнички пут бр. 23 – за сите производи од Наредбата за задолжително атестирање на електрични апарати за домаќинството и за вршење работи на задолжително атестирање на противексплозивно заштитени електрични уреди што се наменети за употреба во простории загрозени од експлозивни смеси, освен за електрични кебиња и перници во поглед на нивната трајност.”

Бр. 07-2517/1
28 мај 1986 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

751.

Врз основа на член 63 став 4 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), Сојузниот завод за стандардизација објавува

ИЗМЕНА НА СПИСОКОТ

НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА ЗДРУЖЕН ТРУД ОВЛАСТЕНИ ЗА АТЕСТИРАЊЕ НА ПРОИЗВОДИТЕ ШТО ПРЕДИЗВИКУВААТ РАДИОФРЕКВЕНЦИСКИ ПРЕЧКИ

Во Списокот на организациите на здружен труд овластени за атестирање на производите што предизвикуваат радиофреквенциски пречки („Службен лист на СФРЈ”, бр. 46/79 и 11/80) точка 1 се менува и гласи:

„1) Основна организација на здружен труд за испитување на квалитетот „Квалитет” со ограничена супсидијарна одговорност, Ниш, Булевар Велка Влаховиќа бр. 80-82, во составот на ЕИ Работна организација Истраживачко развојни институт, со ограничена супсидијарна одговорност, Белград, Батајнички пут бр. 23.”

Бр. 07-2518/1
28 мај 1986 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

752.

Врз основа на член 63 став 4 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), Сојузниот завод за стандардизација објавува

СПИСОК

НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА ЗДРУЖЕН ТРУД ОВЛАСТЕНИ ЗА АТЕСТИРАЊЕ НА ЦЕМЕНТ

За атестирање на цемент во смисла на Наредбата за задолжително атестирање на цемент („Службен лист на СФРЈ”, бр. 34/85) се овластени следните организации на здружен труд, и тоа:

1) Основна организација на здружен труд Институт за материјале Љубљана, со неограничена супсидијарна одговорност, Љубљана, Димичева 12, во состав на Работната организација „Завод за разискување материјала и конструкциј Љубљана”, со неограничена солидарна одговорност, Љубљана, Димичева 12;

2) Работна организација Институт за испитување материјала Бања Лука, со потполна одговорност, Бања Лука, Јураја Крижаниќа 66;

3) Основна организација на здружен труд Кемпија, нафта и граѓевински материјали, со ограничена супсидијарна одговорност, Загреб, Прерадовиќева 31а, во состав на Работната организација „Југоинспект Загреб”, со неограничена супсидијарна одговорност, Загреб, Прерадовиќева 31а;

4) Основна организација на здружен труд Факултет граѓевинских знаости, со неограничена супсидијарна одговорност, Сплит, Веселина Маслеше 66, во состав на Работната организација „Граѓевински институт” со неограничена солидарна одговорност, Загреб, Јанка Ракуша 1;

5) Работна организација Завод за испитување на материјали „Скопје”, со потполна одговорност, Скопје, Раде Кончар 16;

6) Работна организација Институт за испитување материјала СР Србије, со потполна одговорност, Белград, Булевар Војводе Мишиќа 43.

Бр. 07-2519/1
28 мај 1986 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

753.

Врз основа на член 63 став 4 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), Сојузниот завод за стандардизација објавува

СПИСОК

НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА ЗДРУЖЕН ТРУД ОВЛАСТЕНИ ЗА АТЕСТИРАЊЕ НА ПРЕФАБРИКУВАНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ ОД КЕЛИЕСТ БЕТОН

За атестирање на префабрикуваните елементи од келиест бетон во смисла на Наредбата за задолжително атестирање на префабрикуваните елементи од келиест бетон („Службен лист на СФРЈ”, бр. 34/85) се овластени следните организации на здружен труд, и тоа:

1) Основна организација на здружен труд Факултет граѓевинских знаности, со неограничена супсидијарна одговорност, Загреб, Јанка Ракуше 1, во состав на Работната организација „Граѓевински институт”, со неограничена солидарна одговорност, Загреб, Јанка Ракуше 1;

2) Работна организација Институт за испитување материјала Бања Лука, со потполна одговорност, Бања Лука, Јураја Крижаниќа 66;

3) Работна организација Институт за испитување материјала СР Србије, со потполна одговорност, Белград, Булевар Војводе Мишиќа 43;

4) Основна организација на здружен труд Институт за материјале Љубљана, со неограничена супсидијарна одговорност, Љубљана, Димичева 12, во состав на Работната организација „Завод за разисавање материјала ин конструкциј Љубљана”, со неограничена солидарна одговорност, Љубљана, Димичева 12.

Бр. 07-2520/1
28 мај 1986 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

754.

Врз основа на член 63 став 4 од Законот за стандардизацијата („Службен лист на СФРЈ”, бр. 38/77 и 11/80), Сојузниот завод за стандардизација објавува

СПИСОК

НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА ЗДРУЖЕН ТРУД ОВЛАСТЕНИ ЗА АТЕСТИРАЊЕ НА ДОДАТОЦИТЕ ВО БЕТОНОТ

За атестирање на додатоците во бетонот во смисла на Наредбата за задолжително атестирање на додатоците во бетонот („Службен лист на СФРЈ”, бр. 34/85) се овластени следните организации на здружен труд, и тоа:

1) Основна организација на здружен труд Институт за материјале Љубљана, со неограничена супсидијарна одговорност, Љубљана, Димичева 12, во состав на Работната организација „Завод за разисавање материјала ин конструкциј Љубљана”, со неограничена солидарна одговорност, Љубљана, Димичева 12;

2) Основна организација на здружен труд Факултет граѓевинских знаности, со неограничена супсидијарна одговорност, Загреб, Јанка Ракуше 1, во состав на Работната организација „Граѓевински институт”, со неограничена солидарна одговорност, Загреб, Јанка Ракуше 1;

3) Работна организација „Институт за испитување материјала СР Србије”, со потполна одговорност, Белград, Булевар Војводе Мишиќа 43.

Бр. 07-2521/1
28 мај 1986 година
Белград

Директор
на Сојузниот завод за
стандардизација,
Вукашин Драгоевиќ, с. р.

СОДРЖИНА:

	Страна
732. Одлука за формирање на стручни совети во сојузните органи на управата —————	1505
733. Одлука за измена на Одлуката за начинот на формирање на цените на производите во предметот на големо, односно на мало —————	1505
734. Одлука за измена на Одлуката за надомест на трошоците и надомест за загубена заработка на повремените членови на Сојузниот совет за прекршоци —————	1506
735. Одлука за начинот на формирање на цените за растително масло за јадење —————	1506
736. Одлука за начинот на формирање на цените на шеќерот —————	1507
737. Наредба за утврдување на височината на основата за определување на боречкиот додаток во 1986 година —————	1508
738. Наредба за утврдување на височината на основата за определување на постојаното месечно парично примање во 1986 година —————	1508
739. Наредба за утврдување на височината на постојаното месечно парично примање во 1986 година —————	1508
740. Наредба за утврдување на месечните парични износи на личната и семејната инвалиднина, на додатокот за неа и помош од страна на друго лице и на ортопедскиот додаток во 1986 година —————	1508
741. Наредба за ставање на границата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија спрема Република Италија под постојанен ветеринарски надзор и спроведување на одделни мерки во граничните општини заради спречување на внесување и ширење на заразни болести лигавка и шап —————	1509
742. Наредба за дополние на Наредбата за забрана на увоз во Социјалистичка Федеративна Република Југославија и на провоз преку територијата на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на живи чапункари (говеда, овци, кози и свињи) и на производи и сировини по потекло од тие животни од Република Италија —————	1509
743. Правилник за метролошките услови за водомери —————	1509
744. Правилник за метролошките услови за машини за мерење на должина на жица и кабел ———	1514
745. Правилник за метролошките услови за автоцистерни, вагонцистерни и преносни цистерни ———	1515
746. Правилник за начинот, обемот и роковите за систематско испитување на контаминацијата со радиоактивни материи во околината на нуклеарни објекти —————	1521
747. Одлука за измена и дополние на Одлуката за условите и роковите под кои може да се одобри продолжување на рокот на наплата на изведените стоки и услуги —————	1532

	Страна		Страна
748. Одлука за измена на Одлуката за условите за користење на примарната емисија во 1986 година — — — — —	1532	751. Измена на Списокот на организациите на здружен труд овластени за атестирање на производите што предизвикуваат радио-фреквенциски пречки — — — — —	1534
749. Упатство за поднесување на барање и документација за утврдување на дополнителни контингенти за увоз на сировини и репродукционен материјал заради производство за извоз и начин на контрола на увозот и извозот — — — — —	1533	752. Список на организациите на здружен труд овластени за атестирање на цемент — — — — —	1534
750. Измена на Списокот на организациите на здружен труд овластени за атестирање на електрични апарати за домаќинство и за вршење работи на, задолжително атестирање на противексплозивни заштитени електрични уреди што се наменти за употреба во просторите загроени од експлозивни смеси — — — — —	1534	753. Список на организациите на здружен труд овластени за атестирање на префабрикуваните елементи од келиест бетон — — — — —	1535
		754. Список на организациите на здружен труд овластени за атестирање на додатоците во бетонот — — — — —	1535